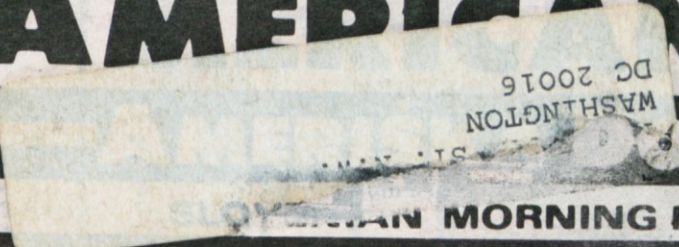

Let Not The Light
Of Freedom
Be Extinguished!

AMERICAN HOME

DOMOVINA

AMERICAN MORNING NEWSPAPER

Serving in Ohio and nationwide over 150,000 American Slovenians

Vol. 97 — No. 46

(USPS 024100)

AMERISKA DOMOVINA, NOVEMBER 23, 1995

ISSN Number 0164-68X

60¢

Al Tercek, Zarja 1995 Lifetime Achievers

By Joey Tomsick
Fall edition, National
Cleveland-Style
Polka Hall of Fame

Over one hundred members and trustees of the American Slovenian Polka Foundation gathered on Tuesday, Oct. 24 for the annual "Preview Night" at the Shore Cultural Center. This important meeting was a chance for all of us to get ready for the big Awards Show VIII, on Saturday, Nov. 25 in Euclid's Cultural Center, off Babbitt Rd., and meet all of the '95 nominees. The evening's program was a full agenda and an exciting night, not only for polkas, but for the "local" Cleveland audience, too. We were all anxious to see how the Cleveland Indians would do that evening in the first World Series game in Cleveland in 41 years.

Nominees in all award categories were introduced as follows:

SIDEMEN:

Denny Bucar, Pete Kuhar, Eric Noltkamper, Bob Bacha, Rich Huben, Tom Grahek, Norm Kobal, Mark Habat.

BUTTON BOX GROUP:

Lipa Park, Cleveland Lake Erie, Holmes Hall Buttonaires, Mohoning Valley.

CULTURAL/HERITAGE:

Betty Rotar, Joe Valencic, Western PA Cultural Group, Jadran Singing Society.

BUTTON BOX

INDIVIDUAL OR DUET:

Al Battistelli, Ron Likovic, Benzy Rathbone, Joe Grkman Jr., Fred Ziwich.

MUSICIAN:

Benzy Rathbone, Eric Noltkamper, Fred Ziwich, Johnny Vadnal, Al Battistelli

SUPPORT/PROMOTION:

Oscar Fryckman, Noyes & Barbara Lane, Val Pawlowski, Denny Bucar, Gary Rhamy, Louise Recher Troglia, George Knaus.

BAND:

Del Sinchak, Fred Ziwich, Joe Toriskie, Dick Tady

BEST NEW BAND:

The Sidemen, The Polka Gals, Benzy Rathbone, Fred Yasnowski, Larry Placek's Tunemasters

BEST VOCAL:

Paul Yanchar Sr., John Ross, Tony Vadnal, Jerry Suhar, Christine Mihelich Hibbs

RECORDING:

Music & Friends (Ostane), Reflections of Cleveland (Noltkamper), New Songs for Old Friends (Battistelli), Casual Time Polkas (Casuals)

One of our newest categories, the "Greatest All Time Cleveland-Style Hits" is

Al Tercek

intended to recognize songs that have enjoyed widespread popularity within the Cleveland-Style area. The envelope for this category, along with the "Lifetime Achievement Award" envelope, are the only two that are unveiled prior to the Award Show, and opened during the "Preview Party."

This allows a certain amount of media promotion and preparation for the Awards Show VIII musical and technical production.

Songs inducted previously include the "Just Because Polka," "Slap Happy Polka," "Blue Skirt Waltz" and "My Alice Waltz." Nominations are made and voted on by members of the ASPF. During the Preview Party, the 1995 envelope was opened and this year's winners, as nominated and voted on by members of the ASPF, are Joey Miskulin's "I WANNA CALL YOU SWEETHEART" and Martin Serro's "SLOVENIAN PICNIC WALTZ."

The Lifetime Achievement Award, the crowning achievement for anyone involved in the promotion or preservation of the Slovenian cultural heritage is our finest recognition award. Nominees in this category must submit substantial evidence of invaluable contributions they have made to our Slovenian heritage and meet specific criteria, proving that their involvement has made a major impact on the evolution and/or success of the Cleveland-Style Polka movement.

This year's nominees, as selected by members and reviewed by the Nominations Committee, included FRANK SPETICH SR., FRED GREGORICH and AL TERCEK. All final ballots are tallied by the Arthur Andersen Company.

The official envelope was opened by Nomination Committee Chairperson, Florence Unetich, and announced that AL TERCEK would be our 1995 Inductee. Al, a retired bandleader and musician, set the pattern for Cleveland-Style drummers and influenced many successful drummers who followed. In a very moving speech, Al thanked all of his supporters, friends and family and noted that he looks forward to accepting the Crystal award.

In a surprise announcement, Chairman Tony Petkovsek revealed that the Board of Trustees had specially selected the ZARJA SINGING SOCIETY to also receive a "Lifetime Achievement Award" this year. The choral group, based in Cleveland, is the nation's oldest Slovenian cultural organization, marking 79 years.

Director Ed Polsak was present to publicly thank the Board of Trustees on behalf of the members of Zarja.

ASPF President Fred Kuhar named the 1995 Trustee's Honor Roll recipients: Mary Champa, Pete Sokach, Oscar Fryckman, Joe Grkman Sr., John Kausek Jr., Merle Kumik, Jimmy Medves, Mladinski Pevski Zbor.

100 WORDS MORE OR LESS
by John Mercina

HAPPY THANKSGIVING TO ALL THE READERS OF
"AMERICAN HOME"

Evening with Bishop Pevec

Thanksgiving is here; the days are becoming colder and the first indications of snow are in the air. All of these are signs that the Christmas Holidays are upon us. There is certainly no better way to prepare for the upcoming holidays and get into the Christmas spirit than participating with the Slovenian American Heritage Foundation's annual evening with Bishop Edward Pevec.

The event will take place at the Bishop's residence at The Center for Pastoral Leadership (Borromeo Seminary) on Friday, Dec. 1 at 7 p.m.

This traditional Mass with our beloved Bishop Pevec has become the most perfect beginning to the holiday season. The Glasbena Matica Chorus will lend their

beautiful voices, providing music for the Mass, as well as a concert of Christmas Carols. As in years past, the Mass will be celebrated in the Borromeo Chapel at 28700 Euclid Avenue in Wickliffe.

A reception will immediately follow the Mass in the Rappe Center, which is directly adjacent to the Chapel. This year, the Heritage Foundation will commemorate the 100th Anniversary of the birth of the Honorable Frank J. Lausche with a special program. Frank Lausche was the Honorary Chairman of the Foundation and was its Hall of Fame Honoree in 1978.

Everyone is invited to attend what has become a most memorable evening.

—Joyce Ann Hribar

Reginald Resnik, master of the keyboard, performs "Rhapsody in Blue" (Excerpts) by George Gershwin at the 75th Anniversary Concert of Jadran Singing Society in Waterloo Slovenian Home in Cleveland.

(Photo by Tony Grdina)

St. Vitus Alumni Does It Again!

We did it again! Beyond all expectations, over 300 members, families and friends filled our St. Vitus Auditorium to chalk up another successful Annual Hall of Fame Event.

Two weeks before the deadline, only 179 tickets were sold and we experienced a sick feeling.

To insure this event's success it involves a full year of frequent Board and Committee meetings to come up with complete and proper decisions to honor those most worthy to be entered into our Alumni's Hall of Fame. It's a most difficult task.

We've heard pros and cons about our selections, but at the end of our greatly anticipated event, satisfaction from everyone in attendance prevailed and assured us our efforts were not in vain. Without your interest and cooperation it could end up in failure, which would be very

disturbing to your officers who work so hard.

Sincere appreciation with heartfelt thanks from all of us to all of you who filled the auditorium to honor our deserving Honorees. God bless you.

Last year I mentioned lack of space in our *American Home* newspaper because of Holiday Greetings, which are more important than my alumni reports. Look forward to the next article after the Holidays.

Start your New Year by paying your dues for 1996 at the beginning — not the end of the year. Be kind and considerate of Ray Gobec, our Financial Secretary, and enable him to keep his records in order.

Holiday Greetings complete with Christ Child's Blessings of continued Health to all, especially to our 1995 Hall of Fame Honorees and their loved ones.

Alumni Reporter
Fran Nemanich

Historical Society Seeks Nationality Flags

The Western Reserve Historical Society is seeking the loan of cultural flags and banners to be included in a display in the Museum's lobby through the Cleveland Bicentennial celebration in 1996.

The flags or banners should be those used by ethnic fraternal, religious, labor, military, veteran, educational, and other organizations in parades, for display in meeting halls, or for other purposes.

The Historical Society is not seeking national flags.

The idea is to create a field of colorful banners representing the diversity of Cleveland's population. The display is a feature of the Historical Society's four bicentennial exhibitions which focus on the identity of Cleveland residents, said John Grabowski, Director of Planning and Research.

Loans can be for a short period or for the entire bicentennial year. For additional information, or to loan a flag or banner, contact Leslie Graham at 216/721-5722, ext.: 291.

Circle 77 Christmas Concert

Circle 77 SNPJ Mladi Slovenci will present their 26th annual Christmas Concert on Sunday, Dec. 3 at the West Park Slovenian National Home, 4583 W. 130 St.

Doors open at 3 p.m. At 4, Joe Toriske and the Casuals will put you in a festive mood with good music. During the first intermission the youth will entertain you with some good Slovenian and English Christmas songs.

We are proud to say we have carried this tradition for 26 years in the City of Cleveland.

We have many good supporters and followers and, without you fine people we could not be successful.

We hope you can join us again. Together, we will celebrate Slovenian Christmas at the West Park Slovenian National Home.

For more information and/or tickets call Marie Pivik at 433-1941 or Albina Capek 888-1454. Dinners will be available downstairs all day.

Marie Pivik
Director

— Happy Thanksgiving —

SMREKAR HARDWARE

6112-14 St. Clair Ave. 431-5479

— Happy Thanksgiving —

JAY-DEE CLEANERS

Phone — 731-7060

CLEANING, PRESSING and ALTERATIONS

"QUALITY CLEANING"

7 a.m. — 6:30 p.m.

878 E. 222 St. —
Euclid, Ohio 44123

Owned & Operated by Jim Lester

We can mail your packages to Slovenia; Europe, anywhere!

Announcing the opening of
SHIPPITT EXPRESS
in the Waterloo Business District of Cleveland

We ship FedEx® next day delivery until 8:30 p.m. daily

FedEx Authorized ShipCenter

We also specialize in copies, faxes, and packaging (all sizes)

\$1.00 on shipping with OFF this coupon

WEDNESDAYS 5¢ COPIES ALL DAY
expires 1/1/96

16013 Waterloo Road
Cleveland, Ohio 44110
(216) 383-4343

MON-FRI 10:00 am - 8:30 pm
SAT 9:00 am - 1:00 pm
SUN Closed

FAX (216) 531-8933

HAPPY THANKSGIVING

R & D Sausage

OPEN: Mon. 8-2 Tues. thru Thurs. 8-5
Fri. 8-6 Sat. 8-5

Smoked Sausage

Fresh Sausage

Rice & Blood Sausage

Cottage Ham - Zelodec

POTICA & STRUDEL

IMPORTED FOODS FROM EUROPE

15714 Waterloo Rd. Joe Zuzak 692-1832

WHY DID I WAIT SO LONG... TO MOVE TO HILLTOP VILLAGE?

"We enjoy the delicious, nutritious meals while dining with other residents. But the best part is we don't have the worry about cooking or cleaning up!"

The Rankin sisters

25900 Euclid Ave.
Euclid, Ohio 44132

261-8383

- Nutritious meals
- 24-hour Emergency pull cord
- Transportation
- Housekeeping
- Planned activities
- Free laundry facilities

Fill out form below and mail to HILLTOP VILLAGE

Please send me information and a brochure.

Name: _____

Address: _____

City: _____

State: _____

Zip: _____

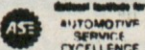
Phone No.: _____

I would be interested in a tour and lunch.

MAJOR & MINOR AUTO REPAIRS
FOREIGN & DOMESTIC
STATE EMISSIONS INSPECTIONS

DIESEL ENGINE REPAIRS
4 WHEEL & FRONT WHEEL DRIVES
COMPLETE DRIVE-TRAIN SERVICE
FRONT END ALIGNMENT

EUCLID SUNOCO SERVICE

222ND STREET
940 East 222nd Street
261-9544

200TH STREET
470 East 200th Street
481-5822

APPROVED
AUTOMOTIVE REPAIR

Joe Zigman, owner

"Our Family Has Been Here to Serve You Since 1903"

— Serving Slovenian Families for 90 Years. —

Grdina-Faulhaber Funeral Home

17010 Lakeshore Blvd.
Cleveland, Ohio 44110

531-6300

For further information call Don Faulhaber—Funeral Director

Preplanned Funeral Arrangements Available

• Facilities Available Throughout Northeast Ohio •

Illinois Governor Extends Thanksgiving Greetings

As Governor of the State of Illinois, I would like to extend my best wishes this Thanksgiving holiday.

Thanksgiving marks the end of the harvest and the advent of the holiday season. It is also a time when we should all pause and reflect on the many blessings we and our families enjoy. We should renew our devotion to caring and fellowship, not only on this day for reflection and thanksgiving but on each and every precious day of the year.

The Pilgrims and Native Americans who joined together more than 350 years ago to celebrate and give thanks gave us a first glimpse of a spirit of fellowship and cooperation that has forever since marked America. Remembering that spirit of working together will ensure that we can and will make this a better state and a better nation.

On behalf of all the Edgar family, I want to wish each and every Illinoisan a blessed and happy Thanksgiving holiday.

Jim Edgar
Governor

***** **DID YOU KNOW** Slovenia...

Joseph Zalle

Father Miha Drévénšek has been a missionary in Zambia since 1977. He was asked by his bishop to erect the first Catholic radio station in Zambia. He returned to Slovenia to visit the chain of new radio stations developed by the publishers of *Ognjišče* in Slovenia. Father Miha estimates a potential listening audience of between 300,000 and 500,000 natives.

For the 70th anniversary of the founding of the Slovenian Institute for National Questions, Slovenia held an exhibit in Strasbourg, France. It was called *Research of Cultural Difference in Middle European National Situation*.

There is talk of closing down the electric nuclear plant in Krka. Recently Environmentalists have been agitating for closing down the plant. One great fear is that an earthquake could bring disaster to the entire area. The Chernobyl incident has alarmed even adjacent countries of Slovenia.

Dr. Jozé Pirjévec, professor of Eastern European history at the University of Padua, has published a book entitled, 1918-1992. In it he discusses the formation, development and final collapse of old Yugoslavia.

Francé Kralj had an exhibition of his sacred paintings in the Modern Gallery, Ljubljana. Additional works were on display at Ars Sacra Gallery in Maribor. Guardian Igor Kranjc prepared the exhibit.

Last October 25 Archbishop Alojzij Šuštar presented the missionary cross to Pater Pépi Labréht. The missionary was leaving for his post in Benin.

Holy sacrifice of the Mass was offered by the archbishop in the Franciscan Church of Mary's Annunciation.

Singers of the Koper Cathedral celebrated the 40th anniversary of their choir, Štefan Kovac, on Sunday, October 22nd. They were joined by the choir of Christ, the Savior Church in Nova Gorica. The combined chorus was conducted by Lojzé Kobal.

Cellular phone was demonstrated in Ljubljana with a call by the director of Mobitel, Anton Majzélj, He placed a call to Marta Kos, who is a reporter in Cologne for Slovenian Radio. It was presented at a press conference employing a digital system, GSM.

From November 13 to March 3 next year, Tolmin will be showing 16 films. These films will be from the USA, Great Britain, France, Denmark, Russia, New Zealand, Hong Kong, Macedonia, and Slovenia.

According to Janéz Avbéj, president of the commission investigating the fatal crash, near Birkiné, last September 10th, the pilot was flying too low and off of his course. His 2 female passengers and the pilot were killed.

At the first meeting of the students' parliament in Ljubljana, three candidates vied for presidency: Bogdan Jéram, Katja Kopriva, and Andréj Prépéluh. Prépéluh was elected president. Jérnéj Staré was elected vice-president. Second vice-president was Aléksandér Vrhovšek.

For the 160th anniversary of the birth of composer Davorin Jénko, a delegation from the local elementary school placed a wreath on his grave in the Ljubljana cemetery.

— Visit Us Soon —
— Happy Thanksgiving —

Mary Vesel Family
Phone: 243-7373

7533 Pearl Rd., Middleburg Hts, Ohio
Obiščite nas kmalu...

— Happy Thanksgiving —

Jakubs & Son Funeral Home
936 East 185 Street • Cleveland, Ohio 44119

216-531-7770

Jakubs - Danaher Funeral Home
36000 Lakeshore Blvd. • Eastlake, Ohio 44095

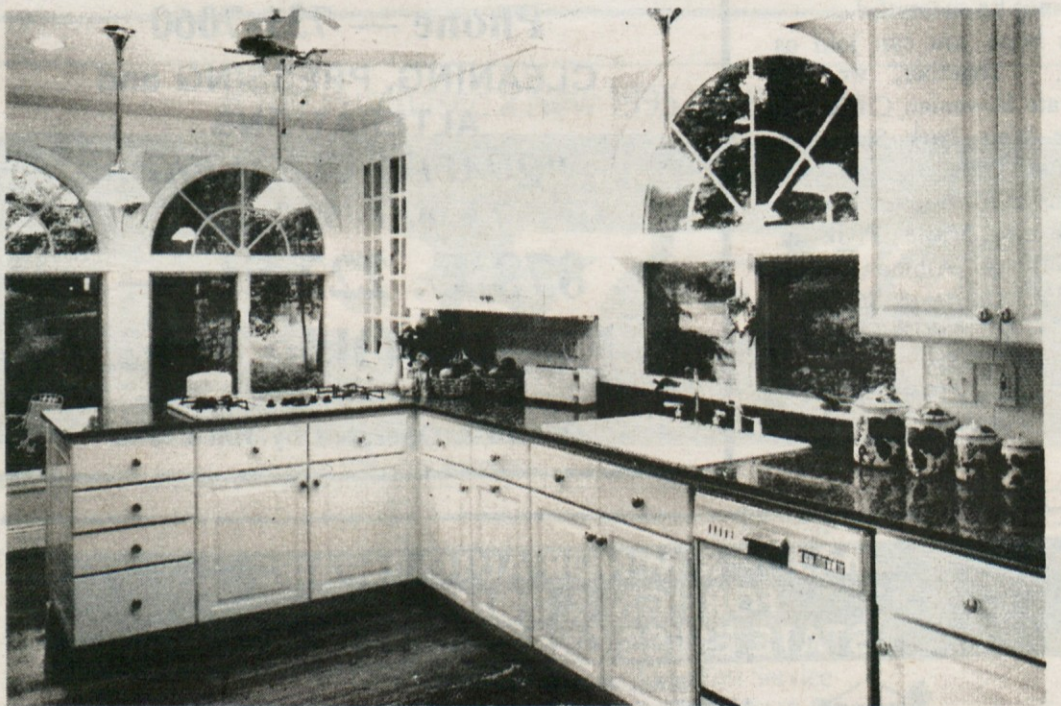
216-953-4600

— Happy Thanksgiving —

Somrak Kitchens

CUSTOM CABINET DESIGN CENTER

Now that you're ready to make your dream come true.

Realize your dream of having a custom kitchen with the professional staff and quality products Somrak's can provide. Visit our showroom and see the stuff dreams are made of.

HOURS
MON-FRI 8:30-5
SAT 9-2

26201 RICHMOND RD.
BEDFORD HEIGHTS,
OHIO 44146

Distributors of Fine Cabinetry
464-6500

...
EVENINGS BY
APPOINTMENT

— Happy Thanksgiving —

JAMES W. TEKAVEC

Attorney-at-Law

Admitted to Practice in Ohio & Florida

600 Standard Bldg.

Cleveland, Ohio 44113

621-4810

Coming Events

Thursday, Nov. 23

Thanksgiving Polka Party, Cleveland Marriott Society Center, 127 Public Square, Cleveland from 4 to midnight. \$12 at door.

Friday, Nov. 24

Polka Party 4 p.m. to midnight, Cleveland Marriott Society Center, 127 Public Square, Cleveland. \$12 at door. Jam sessions begins at 1 p.m.

Saturday, Nov. 25

Polka Hall of Fame Awards Show VIII, 2 p.m., Euclid Shore Cultural Center, 291 E. 222 St., Euclid. — "Meet the Winners" reception and dance 7 p.m. - 1 a.m. at Marriott Society Center. — Polka Mass at 6 p.m. at Society Center Hotel.

Sunday, Dec. 3

St. Vitus Slovenian School St. Nicholas play, 3 p.m. in auditorium.

Sunday, Dec. 3

Circle 77 Christmas Concert at West Park Slovenian Home, 4583 W. 130 St. Music begins at 4 with Joe Toriske & Casuals. For information or tickets, at \$6, call 433-1941.

Saturday, Dec. 9

St. Mary's (Collinwood) St. Nicholas play, 6:30 p.m. in school auditorium.

Sunday, Dec. 10

Danica lodge 34 annual meeting, 10 a.m. in Slovenian National Home, 5050 Stanley Ave.

Sunday, April 28

St. Vitus Christian Mother's Club celebrates 50th anniversary. Bishop Edward Pevce will celebrate 9:15 Mass followed by luncheon in auditorium.

Joe Baskovic nears 70th

by Stane Kuhar

On a cool autumn Thursday, Nov. 25, 1925, in the hearing distance of the bells of St. Vitus Church was born one parishioner who would over the course of 70 years, make many lasting contributions not only to his local parish, but the broader community in Cleveland, northeast Ohio and elsewhere in the United States.

I am referring to **Joseph S. Baskovic**.

Down the winding street of Bliss Avenue in Cleveland, Joseph S. Baskovic would make his mark in numerous capacities to benefit the parish community of St. Vitus.

My personal contacts with Joe began nearly 20 years ago when our family started to become involved with the then Summer and Fall Festivals at St. Vitus parish. It was through these initial contacts with Joe and his wife, Josephine, more commonly referred to by her friends as "Pep," that I came to appreciate the number of volunteer hours Joe and Pep contributed for the benefit of others for so many years and decades.

It was really through their efforts, and those of like-minded parishioners and friends of St. Vitus that enabled the remodeling and maintenance of the parish facilities to become a reality with very little discomfort to the number of pastors at St. Vitus who came to rely on Joe's sense of diligence, integrity, and honesty that are his trademarks.

Whatever task was needed to be done, you could always count on Joe

The list of committees Joe has served on over the past three decades alone at St. Vitus are indeed staggering: St. Vitus School Finance Committee, St. Vitus Festival Committee, St. Vitus Parish Council, St. Vitus Finance Council, St. Vitus Endowment Trust, St. Vitus Catholic War

Veterans Post 1655, etc.

In the broader community Joe has been identified with his untiring work on behalf of the American Slovenian Catholic Union (KSKJ), a national fraternal organization that primarily serves the various American-Slovenian communities.

Besides being president in St. Vitus Lodge 25, Joe has also served in various leadership capacities including president, Ohio Federation of KSKJ lodges, and National First Vice-President, KSKJ. In addition, Joe also was a committee person for many of the various working committees of KSKJ, including the Publication Committee.

In regards to other community endeavors, Joe has assisted in many cultural events including the last two Slovenian singing choral groups from Carinthia, Austria. That is Peca (in 1993) and Danice (in 1995). And Joe has been an advocate to others for the parish's Saturday Slovenian Language School, providing and motivating others to assist in its ongoing work. Joe and Pep see that the work accomplished by the dedicated teaching staff, parents, and many volunteers is in the best interest of the community; and for future generations.

Joe has been master-of-ceremonies for various events including many prominent speakers at St. Vitus such as Dr. Robert White (world-

Joe and Josephine Baskovic with friends at an Ohio KSKJ picnic at Slovenska Pristava.

renowned neurosurgeon), Ambassador, Allan Wendt (first U.S. Ambassador to the Republic of Slovenia), and most recently, on Nov. 12, the 100th Anniversary of the birth of the late U.S. Senator Frank J. Lausche with Ohio Governor George V. Voinovich as the keynote speaker.

I could go on and on; but that is not the point of this article.

To know Joe Baskovic is to know a very caring person about his family, friends, parish community and the broader American-Slovenian communities in the United States. Whether it is an accounting or bookkeeping task, or to set up or clean up the tables and chairs — Joe will roll up his sleeves and do the job with a smile.

Both Joe and Pep have also been generous with not only their time and talents but by financially supporting a host of endeavors in the community, whether it is of a religious, cultural, or educational nature.

Joseph S. Baskovic is certainly a different type of Joe. A very giving individual. A very good person to seek out as a consultant. And he is a good listener.

For his many hours of work on behalf of our community we are very blessed to know and have in our midst such a person as Joseph S. Baskovic.

We wish Joe and Pep many more years of good health, God's blessings, and to simply say, "Thanks for sharing yourself with us."

Ad multos annos, Jože!

Joe Baskovic, right, with Ohio Governor George V. Voinovich
(Photo by Tony Grdina)

Happy Thanksgiving

To All Our Friends and Patrons

FROM THE

Board of Directors

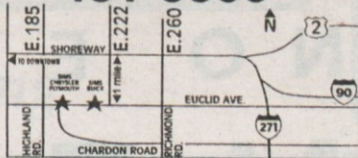
Slovenian National Home

6417 St. Clair Ave., Cleveland 44103

— (216) 361-5115 —

BUICK
21601 EUCLID AVE
481-8800

SIMS
EUCLID

CHRYSLER • PLYMOUTH
20941 EUCLID AV
692-3900

TOLL FREE
1-800-688-SIMS
(7467)

— *Happy Thanksgiving* —

GABRIEL Insurance Agency

Professional Insurance Management
Remember — If It's Insurance — We Sell It!

Auto • Homeowners • Business • Bonds
Life • Annuities • Hospitalization

Call Bill Gabriel 731-6888

Fax 729-2840

8251 Mayfield Rd., Suite 208 Chesterland, O. 44026

Lausche Legend

by Dr. J. Felicijan

The Lausche legend began in the Slovenian neighborhood on St. Clair and along the shores of Lake Erie. Frank Lausche was husky and active, an intelligent student who mastered all subjects with ease. He loved outdoor life, was an accomplished baseball player, a strapping young man who could swim a mile into Lake Erie and back. A young man who excelled at everything. He faced the future squarely in the eye. He became a symbol of an era.

He loved his mother most dearly.

On July 4, 1934, he had some speaking engagement. Before he left, his dearly beloved mother who was holding his hands for a few moments, looked into his eyes and said: "Frank, do a good job." He departed full of dark foreboding. When he returned, his mother had departed to her end on earth to receive the reward for her proud deeds.

Ward Leader:

Frank Lausche was a humanitarian who learned to be kind to his neighbors at his mother's knee, and who learned the lesson of service from the example of his mother helping the poor.

There were the times of depression — there were a lot of men without work. Frank Lausche lined up many jobs — more than anyone else.

Judge:

As a judge he became known for his fair and impartial decisions, his stern sense of justice and independence. But his was also justice tempered with mercy. From the bench judge Lausche handed down decisions that made law. In a series of rulings on free enterprise, he made it as difficult as possible for powerful financial companies to fleece their clients. He pioneered in the field of labor law. His anti-gambling campaign saved the happiness of numerous families and made him known throughout Ohio.

Mayor:

The first big city ethnic mayor, he sacrificed his personal ambition and accepted the dignity of the mayor's office as a call of duty and service to the country, which faced the most critical times in its history.

He made a single promise: "I shall try to be a good influence. I shall not falter in my purpose. I shall not deviate regardless of consequences. I shall render judgement in every matter as my conscience dictates; let the consequences be what they may."

The Prophecy for the Future:

Common Pleas Judge George Baer, as he completed a solemn oath for Lausche's second mayoral installation, quoted a Biblical passage that was both a compliment and a promise: "Well done, thou good and faithful servant, thou has been faithful over few, I shall make you ruler over many."

His remarks were interpreted by many as a prophecy of Mayor Lausche's political future: governor and senator.

Governor:

The first Catholic and the first immigrant's son to be governor of Ohio. He was the only American to serve five terms as Ohio governor. In his ten years as governor he compiled a truly outstanding record. Without asking help from anyone he cleaned up the state's rackets. He pushed through a law requiring stripminers to repair the damage they do to the coal lands by planting trees or greenery.

He built the \$325,000,000 Ohio Turnpike. He imposed a special tax to compel the trucking companies to contribute their share for the construction and repair of the highways. He strengthened workmen's compensation and fair-employment practices. He strengthened union security by refusing to swing state power in labor disputes.

He left a surplus of \$36,000,000 in the state treasury when he quit the governorship.

Senator:

Frank Lausche served 12 years in the senate, altogether. His second senatorial campaign was possibly the shortest state-wide campaign in the history of the United States, when chest pains compelled him to withdraw to the Bethesda Hospital. As a senator, he refused to accept an increase in salary. Lausche used the money from the pay raise to establish a scholarship at Muskingum College as well as another scholarship at St. Vitus school in memory of his beloved mother, Frances Lausche.

Principles:

A) He would continue to follow a course that will best secure the future life of the United States and promote general welfare of its inhabitants, having in mind a program of expenditures consistent with a program of taxation capable of being borne by taxpayers.

B) "I will exercise my mind and my conscience and vote accordingly," (A reply to a letter by typographical international union. They threatened with reprisal at the polls all the senators who would try to stall the repeal of the Taft-Hartly law (sec. 14B).

C) "I will do my duty first and surrender to them never. At the risk of being condemned — they may all go to hell." (June 23, 1967 — Gesturing to the press gallery, Lausche assured the reporters of trying to question the voting on the censure motion against Senator Thomas Dodd (D. Connecticut)).

D) "No one has a collar on

Al Koporc, Jr.

Piano Technician
(216) 481-1104

my neck. I have only one dictator, the people of Ohio."

E) Nov. 13, 1965 — on the eve of his 70th birthday: he expressed his own political philosophy in a Shakespearian quotation: "This above all: to thine own self be true, and it must follow as the night the day, thou canst not be false to any man."

Both President Eisenhower in 1960 and General MacArthur (before his final decision of the Presidential run) suggested Lausche as a worthy presidential candidate. President Eisenhower exclaimed: "I would have liked to run on a ticket as Vice President with him as President."

Senator Frank J. Lausche honored his father and tenderly loved his mother. God gave him a long and happy life.

The Lausche legend will never be forgotten. The Lausche legend will be told and retold among the long lines of Americans of Slovenian descent from the Pacific to the Atlantic in America as well as in the land of his parents, on the shores of the Northern Adriatic Sea and at the foot of snow-capped Julian Alps in beautiful Slovenia.

This article was written by Dr. Felicijan some 10 years ago as part of the activities for the celebration of Lausche's 90th birthday as planned by the Slovenian American Heritage Foundation. The same group will also honor Lausche's memory and 100th

birthday on Friday, Dec. 1 at the "Evening With Bishop Pevec" observed annually near St. Nicholas Day in Borromeo Seminary in Wickliffe, Ohio. Thanks to the Honorary Slovenian Consul in Cleveland, Dr. Karl Bonutti, for submitting this writing.

4 trees for St. Vitus

St. Vitus church in Cleveland is in need of two Christmas trees about 15 feet tall, and 2 trees about 10 feet tall. If you have them and would like to donate them to the church, please call the parish at (216) 361-1444 and they will cut them down and haul them to the church.

— Happy Thanksgiving —

FERFOLIA Funeral Home

5386 Lee Rd. at Broadway
Maple Heights, Ohio — 663-4222

Visit Us - or Call Us

Now: Our SECOND Location
To Serve You BETTER!

356 West Aurora Rd.
Sagamore Hills, Ohio 44067
467-4500

Louis L. Ferfolia - Donald L. Ferfolia
Donald B. Ferfolia
Mary Ferfolia Lansky

M A K E
M I L L I O N S.
N O E X P E R I E N C E
N E E D E D.

All it takes to win Super Lotto is luck! And with at least four million at stake every Wednesday and Saturday, isn't it worth a buck to try your luck?

FEEL LUCKY TODAY?

The Ohio Lottery Commission is an equal opportunity employer and service provider.

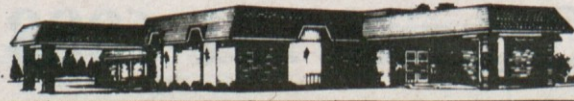
Joe (Jože)
Zevnik
Licensed
Funeral
Director

The
Dan Cosic
FUNERAL HOME

Finest Funeral Facility
in Northeast Ohio

944-8400

28890 Chardon Road
Willoughby Hills, Ohio 44094

Slovenian American recalls Christmas in her homeland

Michelle Lugaila
SNPJ Publications

IMPERIAL, Pa. — When Slovenian immigrant and PROSVETA Slovene Editor Vida (Petric) Kosir was growing up in the late 1950s and 1960s, things were very different at Christmastime in Slovenia than they are today in America.

The holiday season in Slovenia began on Dec. 5, a day when each child would place a basket with their name attached on the kitchen table. On Dec. 6, St. Nicholas Day, the children would wake up and find their baskets filled with gifts from St. Nick.

The gifts Vida and her brothers received included candy, figs and other fruits, books for school and nuts; but never any toys.

"We received all our toys from our aunt who lived in Rome. We didn't need any toys," Vida said.

A few days before Christmas, Vida's father would go out and cut down the family Christmas tree.

"Before the first snow, my father would pick which tree would be our Christmas tree," Vida said. "When the time was right, about two or three days before Christmas, he would go and cut down 'our' tree."

As children, it was Vida's job, along with her two brothers, to collect moss for the nativity scene which would be under the Christmas tree.

"Every night before we went to bed we would lie the sheep, shepherds and other nativity figures on their sides as if they were sleeping too."

Vida's family decorated their tree with glass ornaments, electric lights, sparklers and specially wrapped candies — the only time the Petric children had candies in the household.

"Every day my brothers would count the candies on the tree and when one would be missing they would say 'Vida took it!' During spring cleaning my mother would find the candy wrappings under the mattress on my bed and my mother would say 'I know who took those candies.'"

Even though they did not have the day off, Christmas was a very special time in the Petric household. The house would be spotless and Vida's mother would make nutroll and a special meal of pork chops, soup, potatoes, salad, bread and dessert.

They would bless their house with ashes, the leaves of an olive branch and holy water. As a special decoration, they would put pine branches behind each picture.

Vida's family would walk several miles in knee-deep snow carrying lanterns to attend a late-night church service.

Vida said, "Because of the government at that time, many people did not celebrate Christmas, so their children would receive their presents on new Year's Day from Dedek Mraz or 'Old Frost Man,' like Santa Claus."

Vida said the people in independent Slovenia now celebrate Christmas with a day off of school and work and by attending church services.

"Today in America, Christmas seems to mean only presents," Vida said. "Because St. Nick brought presents before Christmas day, we celebrated the true meaning of Christmas — family togetherness and love."

Vida Kosir has been the editor of the SNPJ's weekly newspaper, PROSVETA since spring 1994.

Stanley Grk plays accordion as Jadran Singers await their turn at their 75th anniversary celebration in front of over 400 well-wishers at the banquet, concert, and dance on Saturday, Nov. 11, at Waterloo Hall.

A Thanksgiving Prayer

"Lord, we humbly ask Thy blessing on the turkey and the dressing,

On the yams and cranberry jelly and the pickles from the deli.

Bless the apple pie and tea, bless each and every calorie.

Let us enjoy Thanksgiving dinner; tomorrow we can all get thinner.

For all Thy help along the way, we're thankful for this Thanksgiving Day.

We're thankful, too, for all our dear ones, for all the far away and near ones.

Although we may be far apart, we're all together in the heart.

Keep us in Thy loving care. This is my Thanksgiving prayer.

P.S. — Anyone who wishes, may stay and help me with the dishes!

—St. Mary's (Coll.) Church bulletin

— Happy Thanksgiving —

HELEN'S BEAUTY SALON

566 East 200 Street
Euclid, OH 44119

Phone: 531-5240

Lenka Mismas

Happy Thanksgiving

On Oct. 22, St. Vitus Slovenian School students, under the direction of John Srsen, sing during 10:30 a.m. Mass which was dedicated to Bishop Anton Martin Slomšek.

The Country Place. It feels like home.

We offer the highest quality nursing care and rehabilitation services in a homelike, scenic setting. And we're conveniently located just off I-90.

- Short- & Long-term Nursing Care & Rehabilitation
- Physical, Speech, and Occupational Therapy
- Adult Day Care
- Respite Care
- Alzheimer Care
- Social and Recreational Programs
- Medicare and Private Insurance Accepted

Wickliffe Country Place

"The Community of Caring"

1919 Bishop Rd. • Wickliffe, Ohio 44092
(216) 944-9400

by Rev. Victor Cimperman

Heavenly Father, with this prayer we bring this celebration in honor of Senator Lausche to a close.

We thank you, the giver of all good gifts, for your many blessings. Today we have expressed our affection and gratitude for one of our own, who never forgot his humble origins.

We are grateful for all the good he accomplished while he exercised his office in public life.

a) First in our community as a judge;

b) Then in our city as a Mayor;

c) In our State as Governor;

d) And finally, in our nation as a member of the United States Senate.

We give thanks for all the good he continues to do, even in death.

He set in motion many good works, for in the words of the Evangelist, St. John, we read, "Blessed are the dead, who die in the Lord... for their good works follow them."

The good works we do here; the inspiration we put into the lives of others; the lessons we teach; the exemplary influence we show others — continues on and on long after we are gone.

How true this is of Senator Lausche. We are witness today to his many good works.

For the events of this day, for the many blessings we have received through our goodness and generosity, we give you thanks through Christ our Lord, Amen.

Thanks to thoughtful Fran Nemanich for submitting Fr. Cimperman's inspiring prayerful message.

Part of gathering in St. Vitus Auditorium on Sunday, Nov. 12 for Frank Lausche remembrance.

(Photo by Tony Grdina)

Recipes

TURKEY STUFFED PASTA SHELLS

High in flavor, low in calories, these tasty stuffed shells are sure to be a real hit.

- 14 jumbo pasta shells
- 1 lb. ground turkey
- 2 cups finely chopped mushrooms
- 2 cloves garlic minced
- 1 cup finely chopped fresh spinach
- 1/2 tsp. EACH basil, oregano and thyme
- 1 can (19 oz.) tomato sauce
- 1/2 cup grated parmesan cheese

In a large pot of rapidly boiling, salted water, cook pasta shells for 10 to 12 minutes or just until tender but firm. Rinse with cold water, set aside.

In a large non-stick skillet over medium-high heat, cook turkey, mushrooms and garlic, stirring and separating turkey as it cooks, 5 minutes or until moisture evaporates. Add spinach, basil, oregano, thyme and 1 cup tomato sauce; cook for 2 minutes or until thickened.

Remove from heat; stir in all but 1 tbsp. cheese, salt and pepper to taste. Let cool 5 minutes. Spoon 2 tbsp. meat mixture into pasta shells and place in 8-inch casserole dish. Spoon over remaining tomato sauce and sprinkle with reserved parmesan cheese.

Bake uncovered in a 350°F oven 20 minutes or until sauce is bubbly.

TURKEY TACO SALAD

Olé! Turkey adds a new twist to this colorful and easy-to-assemble Mexican salad.

- 1 lb. ground turkey
- 1 packet taco seasoning mix
- 3/4 cup water
- Lettuce leaves
- 1 cup unsalted tortilla chips
- 1 cup shredded Cheddar cheese
- 1 tomato, chopped
- 1/4 cup sour cream
- Optional Toppings**
- Sliced ripe olives, chopped
- onions, chopped
- avocado, taco sauce.

In a large non-stick skillet, cook turkey 8 to 10 minutes, stirring and separating turkey as it cooks. Stir in seasoning mix and water. Bring to a boil, reduce heat and simmer 10 minutes. Line 4 plates with lettuce leaves. Top each plate with tortilla chips, cheese, turkey mixture, tomato, sour cream and other toppings as desired.

Makes 4 servings.
Preparation time: 15 minutes
Cooking time: 20 minutes

Slovenian Memorial Garden Moves Forward

On Thursday, Nov. 30 at 7 p.m. in St. Mary's (Collinwood) School Cafeteria, 15519 Holmes Ave., representatives from various organizations and interested individuals from our Slovenian community will embark on a restoration project.

As the plans develop successfully utilizing the many resources, enthusiasm, and expertise of the committee we hope to encourage both young and able-fellow Slovenians to help with general spring grooming — that is, pruning, weeding, cleaning and planting to make the Garden more attractive.

Having our own Slovenian Garden surely gives us the best reason to work together. Won't you consider giving a helping hand by getting involved?

Always be proud to be an American, but forever a Slovenian in heritage and culture.

Na svidenje
Genevieve Drobnic

HOUSE FOR SALE

2 bedroom ranch on cul-de-sac street—across from golf course in Willoughby Hills. 1 car attached garage plus eight car 1235 sq. ft. detached—100 ft. behind house—have heat and 220, ideal to run your business from. Home is in extremely meticulous condition requiring nothing, features new carpet, totally remodeled, kitchen, new roof, bay window, central air and much, much more. 100x312 wooded picturesque lot, taxes \$1200 per year. \$134,000. Call after 6 p.m. 944-1603.

Wilke Hardware

Owned by American-Slovenians

Paints, Glass, Housewares, Plumbing, Electrical Supplies, Garden Supplies, —Screens and Storms Repaired —

809 E. 222nd St. Euclid, Ohio 44123
RE 1-7070

Josephine (Zaman) Wilke Jack Zaman

Perkins

Restaurant

— Happy Thanksgiving —

22780 Shore Center Dr.
Euclid, Ohio 44123
216-732-8077

Operated by Joe Foster

Shore Center Beverage and Liquor

22808 Lake Shore Blvd.

Euclid, Ohio 44123

731-6886

DEKUYPER PEACHTREE SCHNAPPS	\$8.99 1.0 LITER
	21% alc./vol. + TAX
ALL PEPSI TWO LITER PRODUCTS	.89 + TAX
TROPICAL FREEZES ALL FLAVORS	\$1.66 EACH + TAX

Various Imported Domestic Wines
Ohio Super Lottery & Instant

Open from 9:30 till 8:00 Monday - Saturday
(Located in Lake Shore Plaza, next to S.S. Lounge)

Want to get things done?... Call me...

Interior Painting • Decorating
Windows Re-Glazed, Reconditioned
Outside Painting • Vinyl Floors Installed
Sub-Floors Installed
Wallpapering • Sanitas
Woodwork • Cabinets Refinished

"I serve all American Home subscribers."

551-6575
WEST

691-3906
EAST

TRAVIS BREWER

Death Notices

ANGELA KONTE

Angela Konte (nee Skebe), 90, was born on April 12, 1905 in Yugoslavia. She died Nov. 16, 1995.

Angela lived in Eastlake for 22 years after retiring in 1966 as a cleaning lady for Euclid High School.

Angela immigrated to this country after her husband, Anton, died in 1949. She lived in Euclid until she retired.

She was the wife of Anton (dec.); mother of Joseph (Janica) of Mentor, Herbert of Williamsfield, Adolph (Cora) of Akron, Erika (Jerry) Salvucci of Hudson, Anne-marie of Eastlake, and Mary Ann (dec.); grandmother of Theresa, Michael (Angie), Patricia, Steven (Nancy), Anthony (Tammy) and Angela (Mark) Andryscik, and James Salvucci (dec.); great-grandmother of Jennifer, Christopher, and Dominic.

Angela was a member of KSKJ Lodge St. Christine's No. 219 and Slovenian Women's Union No. 32 of Euclid, Ohio.

Friends called at the Monreal Company of Eastlake where services were on Monday, Nov. 20 at 9:30 a.m. and from St. Justine Martyr Church on Stevens Blvd. Interment All Souls Cemetery.

Arrangements by Grdina-Faulhaber Funeral Home, 17010 Lake Shore Blvd., Cleveland.

ALBINA KAUCNIK

Services for Albina Kaucnik, 52, of Mentor, Ohio, a secretary, were at 9:30 a.m. Monday, Nov. 20 at St. John Vianney Catholic Church, 7575 Bellflower Rd., Mentor.

Mrs. Kaucnik died Nov. 16, in Mentor.

Born March 6, 1943 in Ribnica, Slovenia, she lived in Cleveland before moving to Mentor 20 years ago.

She was a member of St. John Vianney Church in Mentor.

She was employed for three years at Marine Mechanical and 21 years at the former TRW in Euclid.

Survivors are her husband, Ronald R. Kaucnik of Mentor; brother, Frank Lovsin of Euclid; and sisters Angela Lovsin of Euclid and Sr. M. Assumpta Lovsin of North Olmsted.

Her parents, Frank and Maria Lovsin, and sister, Maria Lovsin, are deceased.

Entombment was in All Souls Cemetery in Chardon.

FRANK J. PRIJATEL

Frank J. Prijatel, husband of Frances (nee Novakovic); father of Donald (Julia) and Michelle J.; grandfather of Heather, Liza, Caroline and Andrew; brother of Mary L., Frances, Edward and the late Joseph.

Mr. Prijatel passed away Thursday, Nov. 16

Funeral Mass Monday, Nov. 20 at 10 a.m. in Holy Family Catholic Church. Interment at Holy Cross Cemetery, Brook Park, Ohio.

Thankful reader overcomes doctor's negative readings

When you are reading this, it will be holiday time, and then soon time for the new year 1996 -- not much more to the year 2000! How many of us will live to see it? I am hoping I will be able to, though a couple years ago it did not look like I would.

On the morning of February 19, in 1993, I was rushed by EMS to the local Mercy Hospital in the state of acute hypoxia and heart failure. I had not felt quite right for a couple months, and I did go to the doctors who had taken over the office of my deceased and wonderful physician, (who had taken care of me most of my life,) but nothing was done!

At the hospital, the specialist called in on the case took my family aside and informed them I would be dead in two weeks. Needless to say, I am very much alive and off all medication and off all oxygen. I am involved in many activities that I am able to pursue and it feels good!

As far as oxygen, that is a story in itself. I was on 15 liters flow, something so unheard of, that even many oxygen companies claimed there was no such thing. However the company that has been servicing me, which is the largest and oldest in this part of the country, set up 15 large hospital size tanks in my home, and came every day, with another 15 tanks. I used that many for nearly two years, and then I was slowly put on lower and lower doses: 12, 10, 8, 6, etc. And of course daily stops, turned into every other day, then twice a week, etc. First I was able to go for long periods without any oxygen, and these go longer and longer. Now, for the last several weeks, I do fine without any.

According to the oxygen company, they have never had a patient with this type of miraculous recovery; instead of improving, all the people on 6 liters or more, became progressively worse and

eventually died. Needless to say, I have been the "talk of the town." I attribute this to many prayers, positive thinking, and more specifically, the intercession of Ven. Father Solanus Casey, Detroit's own saint, whom I knew personally and visited often while he lived. (Died in July 1957). The Monastery was not far from our home, incidentally. [His story was featured a few months ago on UNSOLVED MYSTERIES TV program].

Many years ago, I understand he had predicted that I would not die as a child, but that I would grow up to be a "little old lady" and I guess here I am.

Presently, I am finishing a book, which details many events in my life. I am doing it to give "hope to the hopeless" -- another of my efforts in life to help others. I wish it will.

It was a difficult way to do it, but in my illness, I found a doctor, who is a most sincere, sensitive, compassionate person that I have ever met for ages. No, it was not the cardiologist, who gave me a mere two weeks to live, but another one assigned to my case at the hospital, an internist. While I was bed-ridden, when I first returned home from the hospital, he paid me monthly visits, at the home. Few doctors now make house calls. I am indeed fortunate and I can't help but think that my deceased doctor, did not arrange it all from heaven.

Another great thing that happened to me of late, of course, is winning the Slovenian doll couple. What a thrill.

I think I have brought you all up to date, and from deep in my heart I wish everyone Happy Thanksgiving, Merry Christmas and a Happy New Year. May God bless you richly.

Marie Bombach Dye
Detroit, Mich.

In Memory

Enclosed is a check for subscription plus \$10.00 in memory of Anton Arko, my husband who passed away Nov. 9th, 1993.

Angela Arko
Cleveland, Ohio

In Loving Memory

of the
10th Anniversary
Of Our Beloved Husband
Father and Grandfather

Victor J. Svete

He died Nov. 27, 1985.

The world may change from year to year, our lives from day to day, but the love and memory of you, shall never pass away.

We will remember you.

Sadly missed by
Victoria — wife
Children and
Grandchildren

CARST-NAGY

Memorials

15425 Waterloo Rd.
481-2237

"Serving the
Slovenian Community."

— Happy Thanksgiving —

Crobaugh Funeral Home

22595 Lake Shore Blvd.
Euclid, Ohio

Telephone (216) 731-4259

Gregory M. Dananer
Embalmer and Funeral Director

Browns Credit Card replacement campaign

Metropolitan Savings Bank, with 13 locations locally, has designed a special program geared towards consumers with a Browns or any other MBNA credit card. Metropolitan Savings Bank will match the consumer's credit limit, pay off the balance and give the cardholder a Metropolitan MasterCard with a low (13.9%) Fixed APR, subject to credit approval.

When the consumer receives his or her new credit card, the bank is advising they cut the "Browns" card in pieces and mail it to Metropolitan Savings. All the pieces will be accumulated and sent to the proper parties as a message from former Browns credit card holders.

This is a perfect opportunity for consumers to take some collective action regarding the impending Browns move to Baltimore. Metropolitan Savings Bank is giving Browns credit card holders the option of "getting out of their deal" and getting involved with a local banking institution

which is committed to Cleveland and its growth.

"We feel this gives Browns fans another way to express their feelings about the team's move," said Judd Oiler, consumer loan vice president and no relation to the Houston team of the same name.

Jason Byrne in Monaco

Jason Byrne, the Magician, is now in the midst of his 5-week stint at the Le Casino in Monte Carlo, Monaco.

He is sure getting to see the world. He was also a part of the magic show on Channel 3 this past Wednesday at 8 p.m.

Jason is the grandson of Vicki Svete of Euclid, Ohio.

Being rich is having money;
being wealthy is having time.

—Stephen Svid

America owes most of its social prejudices to the exaggerated religious opinions of the different sects which were so instrumental in establishing the colonies.

—James Fenimore Cooper

— Thanksgiving Greetings —

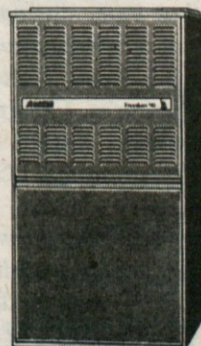
Brickman & Sons, Inc., Funeral Home

21900 Euclid Avenue, Euclid

481-5277

Serving Families With Dignity and
Respect for over 83 years.

Make the gas company wonder if you've moved.

Our Freedom 90 gas furnace is one of the most efficient you can buy. Over 90% efficient -- compared to around 65% for most older furnaces. You can shrink your monthly gas bill to a fraction of its former self. And enjoy greater peace of mind, thanks to the Freedom 90's lifetime limited warranty. So see your American-Standard dealer about the Freedom 90, and give your neighborhood meter reader something to wonder about.

**AMERICAN
STANDARD**
Built To A Higher Standard.

GORJANC™ 944-9444

HEATING & COOLING
A Name For All Seasons™

30170 Lakeland Blvd.
Wickliffe, Oh. 44092

Busy Polka Hall

By Tony Petkovsek

*Have we had a great year?!
The greatest so far!*

1) **The Frank Yankovic Documentary Preview Party** in March. We worked together with the Board at Holmes Avenue Hall in staging this event. A huge screen showcased for the first time, a one-hour documentary on our own Polka King which, by the way, now has won a TV Emmy Award for Chicago producer Tom Cieselka.

2) **Walter Ostanek's Great Grammy Party** held May 3rd at the Slovenian Society Home, working together with the Board of Directors, one of the all-time greatest week-night polka events in history. There was no advance sale and over 600 people showed up celebrating the 3rd time, 60-year-old Canadian, Walter Ostanek, won the prestigious Grammy. All musicians donated their services, which turned out to be one of the most enthusiastic events in our history. By the way, Denny Bucar, John Gerl and I attended the Grammy's in March in Hollywood.

3) **1995 marked 20 years since the passing of polka great Johnny Pecon.** His accordion was donated by his sons, John and Jeff, and a one-hour radio documentary that I, along with Don Sosnoski, produced on WX-EN 20 years ago, was released for the total benefit of the Polka Hall of Fame. Several hundred have been sold and about 50 copies remain. No reprints will be made of these collector's series tapes. *Get yours now!*

4) **The Festivals** at which WELW radio broadcast from, May through September, promoted a benefit souvenir stand of tapes, records, T-Shirts and memberships to the tune of some \$2,500, thanks to the management of Trustee Fran Churney.

5) In addition, a **Benefit Beer Stand** headed by Bill Hraster and Frank Sadar at the rainless East 185th Street Festival netted this organization over \$2,000 in August, thanks to a legion of volunteers for five consecutive days at the Perry School lot.

6) Another **Great Festival** saluted our Polka Hall of Fame for four days on the same Labor Day weekend that saw the opening of the Rock Hall of Fame in downtown Cleveland. We were hosted and toasted by Steve Bencic at his big "Oktoberfest Celebration" at Lake County Fairgrounds in Painesville, Ohio.

7) Meanwhile, at the **Euclid Memorial Day Parade** and the **East 185th Festival Parade**, we were well represented by a group headed by Trustee Rose Intihar and her Holmes Hall Buttonaires gang, winning a trophy again in Euclid.

The "Tony Fortunas" were happily and sadly in the news this year as Fortuna Jr. was honored as Holmes Hall

Homecoming Musician of the Year in August, but his dad, Tony Fortuna Sr., died suddenly about a month later. And speaking of sudden deaths, Frank Vadnal, Tony's brother-in-law, died suddenly on Memorial Day in Seven Springs playing with his brother Johnny. Frank Vadnal was a Lifetime Achievement Award recipient.

8) **Alice Kuhar** had an ongoing, glowing report on continuing new memberships as we easily surpassed the **1,000 mark in members** in 1995, and we continue to grow in many memberships, including many out-of-towners. By the way, our 1,000th member who signed up was Brian Erdelac, of the Cleveland area.

9) On October 8th, a group of Polka Hall of Fame musicians traveled to Milwaukee where Noyes and Barbara Lane sponsored a **benefit dance** for our Polka Hall of Fame which netted over \$1,700. Musicians who comprised this All Star Band were Fred Kuhar, Eddie Habat, Paul Yanchar Sr., Pete Kuhar, Al Tercek, and Jim Kozel.

If there was one low point this year, it was the total lack of response by our members to the bus trip promotion to Milwaukee. For the Oct. 8th trip, we needed your support.

Finally helping us to fund-raise is the forthcoming Thanksgiving Saturday, Nov. 25th events — awards Show VIII and Meet The Winners Dance. Tickets now available.

From the Fall 95 edition of the National Cleveland-Style Polka Hall of Fame magazine.

Mayor Lynch thanked by polka people

At the annual Preview Meeting of the Cleveland-Style, Polka Hall of Fame members on Tuesday, Oct. 24, a special European-American trophy was presented by Polka Foundation president Fred Kuhar, to Mayor David Lynch of Euclid, whose two terms (8 years) as Mayor will cease at the end of 1995.

The Mayor has indeed been an integral part of the establishment and history of the National Cleveland-Style Polka Hall of Fame during the eight years it is headquartered at the Euclid Shore Cultural Centre. In remarks, Chairman Tony Petkovsek, classed him as the "Community Godfather."

The Mayor responded with, "This Irishman never felt so good than to be among those in the Cleveland-Style of Polka. All of you in the Polka Hall of Fame opened up your arms... showing your love and friendship and extending this award to me represents your various signs of love as I extend them back to you with all of my heart. God Bless the Polka Hall of Fame."

THANKS for Donations

Thanks to the following for their donations to the Ameriška Domovina:

Mary Lavrich, Mentor, O. — \$5.00

Mrs. Phillip Mocičnikar, Mentor, Cape Coral, FL — \$5.00

Julia Grabelsek, Geneva, O. — \$5.00

Mrs. John Jackson, Willough Hills, O. — \$5.00

Ivanka Kraljic, Elk River, MN — \$5.00

Polde Omahen, Richmond Hts., O. — \$10.00

Mary Strazisar, Cleveland — \$5.00

Rose Poprik, Cleveland — \$10.00

Mary Zallnick, Euclid, O. — \$5.00

Stanley Krulc, Willoughby Hills, O. — \$15.00

Anton Veselic, Maple Hts., O. — \$5.00

Joseph Kristanc, Euclid, O. — \$10.00

Frances Krnicar, Redondo Beach, Calif. — \$20.00

Mrs. Joseph Tominc, Richmond Hts., O. — \$5.00

Laura Puleo, Willowick, O. — \$5.00

Mrs. Stefan Urbancic, Cleveland — \$5.00

August Dragar, Wickliffe, O. — \$5.00

Joseph Vidmar, Willoughby O. — \$5.00

Mrs. Joseph Melaher, Cleveland — \$5.00

Izidor Manfreda, Cleveland — \$10.00

Zory Glazer, Mentor, O. — \$10.00

Zina Velikonja, Cleveland — \$5.00

Marija Radovanovic, Norwalk, O. — \$5.00

Bogomir Chokel, Temple Hills, Md. — \$5.00

John Hainrihar, Richmond Hts., O. — \$5.00

Christine Verch, Euclid, O. — \$5.00

Josephine Trina, Euclid, O. — \$5.00

Rudy Crnekovic, Chicago — \$5.00

John Klopčic, Parma, Ohio — \$10.00

Peter Dundek, Toronto — \$5.00

Rev. John Lavrich, Wichita, Kans. — \$10.00

Ludvik Burgar, Syracuse, NY — \$5.00

Frances Pecnik, Pittsburgh — \$5.00

Mr./Mrs. Edward Kralic, Chardon, O. — \$10.00

Frank Stanisa, Burlington, Ont., Can. — \$5.00

Marija Brodnick, Willoughby & Fla. — \$10.00

Mr./Mrs. L. Dalpiaz, Port Charlotte, FL — \$5.00

Valentine Pfeifer, New Windsor, NY — \$5.00

Josephine Juhant, Cleveland — \$5.00

Mrs. Julia Smole, Cleveland — \$5.00

Home for Holidays

Lance Blything, grandson of Stephanie Segulin is coming home for the Thanksgiving holidays. Lance is in the U.S. Marines.

SWU Branch 10

Slovenian Women's Union Branch 10 Annual Christmas Party was held on Wed., Nov. 15 at the Collinwood Slovenian Home on Holmes Ave. at 1 p.m. We thank all members and guests who attended the affair.

Father Kumse said prayers before our delicious meal was served. It was prepared by Mary Celestina.

Several raffles were held and we thank all our members who gave so generously the prizes, to all who helped in any way, and to those who bought tickets.

Happy and Healthy Holidays.

—Ann Stefancic

STUFFING VARIETY

For a variety and new taste sensations to your Thanksgiving turkey, add 1 cup of any of the following individual or in combination to the savory stuffing: whole fresh cranberries; chopped walnuts; chopped mushrooms; chopped pecans; chopped apples.

St. Nicholas visits St. Vitus

You are cordially invited to spend a few happy hours with the children of the St. Vitus Slovenian School who are preparing a play for you about St. Nicholas. The play will be held on Sunday, December 3 at 3 p.m. in St. Vitus Auditorium.

The play will be performed in Slovenian. Admission is \$5.00 age 14 and up. Everyone is welcome to attend this delightful event.

Chains do not hold a marriage together. It is threads, hundreds of tiny threads which sew people together through the years.

—Simone Signoret

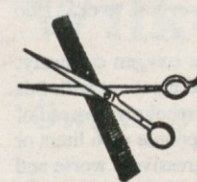
"We own and operate our own plant"

JAY-DEE CLEANERS

Phone — 731-7060
CLEANING, PRESSING and ALTERATIONS
"QUALITY CLEANING"
7 a.m. — 6:30 p.m.

878 E. 222 St. —
Euclid, Ohio 44123

Owned & Operated by Jim Lester

Specialists In
Corrective Hair Coloring

tina & brenda's

HAIR SALON

5216 Wilson Mills Rd.
461-7989 / 461-0623 Richmond Hts., Ohio 44143

Dr. Zenon A. Klos

E. 185th
AREA

531-7700
Emergencies

Dental Insurance Accepted
Laboratory on Premises - Same Day Denture Repair
COMPLETE DENTAL CARE FACILITY

848 E. 185 St. (between Shore Carpet & Fun Services)

STOP IN AT

BRONKO'S

Drive-In Beverage

510 E. 200th St.
Euclid, Ohio 44119
— 531-8844 —

Imported Slovenian Wines

Chalet Debonne Vineyards
Domestic and Imported Beer & Wines
— OHIO LOTTERY —

Open Mon. - Thur. 10 a.m. - 9 p.m.
Friday - Saturday 10 a.m. - 10 p.m.
Sunday (no wines sold) 11 a.m. - 5 p.m.

Owner: David Heuer

Translate articles

I am taking you up on the excellent offer of a year's subscription for one-half the cost. (Encloses the names and addresses of two new readers in Knoxville, TN and New Hyde Park L.I., NY. plus payment for the gifts.) Please thank your "angel" for his generosity.

While I am in the process of writing, could you please give me the address of the South Florida Slovenian Club? You mention activities of various organizations in the newspaper, but fail to give the locations, assuming everyone knows where they are. As I travel to Florida occasionally, it would be helpful to know whom I can contact to see if I can join in on any festivities going on.

Also, I notice that there are so many excellent articles in the Slovenian section of the A.H. I know that I am missing out on a lot of information because I cannot read Slovenian, although I am trying to learn on my own. Tennessee is not a hot-bed of Slovenian language classes. Have you ever considered translating those articles into English? I know it would be difficult, but I hate to miss a lot of good information.

Mrs. Nancy T. Levins
Oak Ridge, TN

Holiday Lights Trolley Rides

CLEVELAND — Light up your holidays this year with a Holiday Lights Ride of Cleveland aboard Lolly the Trolley. Holiday Lights Rides begin Dec. 1 thru Dec. 23, then resume Dec. 26 and continue thru Dec. 30.

The two-hour trolley rides are offered at 7:00 p.m. Advance reservations and payments are required.

Two Holiday Lights tours are offered this year:

- The Holiday Lights City Ride shows off Downtown Cleveland's holiday lights displays with stops at: Tower City Center, The Galleria and The Arcade, and travels to a lighting display at a private home in Cuyahoga Heights featuring 100,000 lights. Prices are \$10 adults and \$8 children up to age 12.

- The Holiday Lights City and Zoo Ride includes the Downtown displays, the Cuyahoga Heights display,

and adds a drive through the Cleveland Metroparks Zoo's Holiday Lights Festival. Prices are \$12 adults and \$10 children up to age 12. The Holiday Lights City Ride and Zoo Tour is offered Dec. 1-3, 8-10, 15-23 and 26-30.

"People of all ages enjoy the Holiday Lights Ride," says Sherrill Paul, president of Trolley Tours of Cleveland. "It's a great activity for families, friends and co-workers."

To make a reservation call (216) 771-4484.

Slovenia Radio

Paul Lavrish can be heard every Saturday morning from 8 to 9 on 1260 WMIH.

He plays an interesting amount of American-style polkas at the beginning, then goes into Slovenian-style music the second half. In between times he presents a bit of commentary on community events.

(Photo by James V. Debevec)

Dr. Peter Vencelj, center, State Secretary of the Republic of Slovenia talks at the Cleveland City Club at noon on Monday, Nov. 20 to about 15 dinner guests. He stressed the importance of strengthening the ties between people of Slovenian descent living abroad and the Republic of Slovenia. At right is Slovenian Ambassador to the United States, Ernest Petrič, and Cleveland Councilman Mike Polensek, Majority Whip.

MARK PETRIC
Certified Master Technician

Petric's Automotive Service

Foreign & Domestic
General Auto Repair

(216) 942-5130

33430 Lakeland Blvd., Eastlake, Ohio 44095 / LOCATED IN REAR

We can pay all the bills for you in the Republic of Slovenia including your subscriptions to newspapers, magazines, etc.

*Happy Thanksgiving To All
American Slovenians in the United States*

LBS BANK - NEW YORK

"Global Banking with the Local, Personal Touch"

LBS Bank offers a wide range of services designed to meet all of your commercial and retail banking needs, including:

Individual/Corporate Checking Account
Savings Accounts
Money Markets/CD's/Time Deposits
Domestic/International Wire Transfers
Commercial Loans

-Working Capital Facilities
-Domestic/International Trade Financing
-Small and Medium Sized Business Loans
-Loans to Local Companies Under the Community Reinvestment Act

"Where Your Business Comes First"

LBS BANK - NEW YORK
Manhattan Tower
12 E. 52nd Street, New York, NY 10022
Tel. (212) 207-2200 Fax (212) 593-1967
Telex 229976

Director: Rudi Gabrovec

New York State chartered bank - A member of the FDIC.

LBS Bank is a wholly owned subsidiary of Ljubljanska banka - d.d., Ljubljana, Slovenia.

**In Thanksgiving to
everyone who participated**

*in the
100th birthday commemoration
of*

**Born
Nov. 14, 1895**

**Died
April 21, 1990**

Senator Frank J. Lausche

**The Frances and Jane S. Lausche
Foundation**

VESTI IZ SLOVENIJE

(Zaradi Zahvalni dan praznika pripravljeno že v sredo zjutraj)

Sporazum o miru v Bosni dosežen — Uradno podpisovanje v Parizu čez nekaj tednov

V torek so pod močnim ameriškim pritiskom pristali na sporazum o miru v Bosni srbski predsednik Slobodan Milošević, hrvaški predsednik dr. Franjo Tuđman in bosenski predsednik Alija Izetbegović. ZDA je predstavil državni sekretar Warren Christopher. Uradno podpisovanje bo v Parizu v nekaj tednih, najkasneje, predvidevajo, do 15. decembra. Na slovesnosti v Parizu je bila povabljen tudi Slovenija.

Komentatorji so sicer skeptični, da se bo sporazum uresničil, kajti niso z njim kaj posebej zadovoljni ne Srbi, ne Hrvati in še posebej ne Muslimani. Bosenski Srbi, ki jih je predstavljal Milošević, so bili tako ogorčeni, da v Daytonu niso hoteli uradno pristati na celoten dokument. V sklopu sporazuma, če bo res prišel v veljavo, bodo države Nato poslale v Bosno 60.000 vojakov, od teh naj bi jih bilo ameriških kar 20.000. Posebej republikanci v kongresu pa pravijo, da ne bodo soglašali s pošiljanjem ameriških vojakov v Bosno.

Sporazum predvideva med drugim, da 90 dni po uradnem podpisu sporazuma (v Parizu) se bo začelo postopno odpravljanje embarga na nakup oz. dobavo orožja, ki ga je s posebno resolucijo uvedel varnostni svet Združenih narodov. To odpravljanje embarga bo veljalo za vse države nekdanje Jugoslavije, torej tudi za Slovenijo.

Če bo sporazum podpisan in tudi uresničen, bo to kaj hitro vodilo do razreševanja ostalih odprtih vprašanj, nastalih z razpadom nekdanje Jugoslavije.

Komentatorji poudarjajo, da gre le za začetek zelo zapletenega procesa, ki bo trajal

veliko časa. Glede na izredno stopnjo nezaupanja in sovraštva, ki prevladuje med sprtnimi narodi na ozemlju Bosne, ni izključiti, da bo končno tudi ta mirovna pobuda propadla. Predvsem problematična je na primer dolgoročna usoda bosenske države, ki jo pravkar doseženi sporazum sicer formalno ohranja. Utegne se zgoditi vsaj v nekaj letih, da bo Srbija vendarla prisvojila srbski del Bosne, Hrvaška pa hrvaški del.

Skoraj vsak sedmi Slovenec brezposeln

Državni statistični urad je objavil podatke, ki kažejo, da je bilo septembra v Sloveniji zaposlenih 589.312 oseb, brezposelnih pa 123.420. Toliko je pač brezposelnih, ki so uradno registrirani. To pomeni, da je stopnja brezposelnosti v Sloveniji 14,2-odstotna.

Podatki kažejo tudi negativno smer dolgoročno. V povprečju v prvih devetih mesecih 1995 je bilo za 1,7 odstotka manj zaposlenih, kot za isto obdobje leta 1994. V gospodarstvu so podatki še slabši, kajti kažejo, da je bilo za zgoraj omenjeno obdobje letos in lani zaposlenih za 2,9 odstotka manj oseb. V negospodarskih panogah se je pa zaposlitev povečala za 2,1 odstotka.

Glede plač zaposlenih kažejo podatki, da se le-te v zadnjem letu povečujejo hitreje od stopnje inflacije. V primerjavi s povprečjem v prvih devetih mesecih lani so bile brutoplače v prvih letošnjih devetih mesecih višje za 20,7 odstotka (v gospodarstvu za 19, negospodarstvu pa za 23,9 odstotka). Povprečna brutoplača v Sloveniji v septembru je bila 112.105 tolarjev, računano v US dolarjih letno torej okrog 11 tisoč dolarjev. Netoplača je seveda znatno nižja in je v septembru znašala le 71.364 tolarjev (v dolarjih okrog \$600 na mesec ali \$150 na teden).

Pretekli četrtek je ameriški veleposlanik v Sloveniji Victor Jackovich podelil priznanje dvanajstim državljanom Slovenije, ki so končali kratke izobraževalne programe v ZDA. Njihov sponzor je bila ameriška Agencija za mednarodni razvoj. Program šolanja je bil oblikovan za vsakega od dvanajstih izbrancev posebej in je trajal od tri do štiri tedne. Namen programa je prispevati k razvoju gospodarstva in demokracije.

Dne 14. novembra je bil na Teološki fakulteti v Ljubljani večer, na katerem so govorili predsedniki treh poglobitvenih desnosredinskih strank. To so bili Janez Janša (SDSS), Lojze Peterle (SKD) in Marjan Podobnik (SLS). Vsak je svoj govor osredotočil na tematično, ki ga najbolj zanima, tako Janša o obrambnih zadevah, Peterle o zunanji politiki, Podobnik pa o razmerah v kmetijstvu. Daljše poročilo o njih govori na str. 15.

Iz Clevelanda in okolice

Skupaj 15 duhovnikov tu—

V Clevelandu je na obisku skupina 15 duhovnikov, članov bratovščine sv. Miklavža iz ljubljanske nadškofije. Ta petek zvečer ob 7.30 bodo pripravili kulturno zabavno večer v šolski dvorani pri Mariji Vnebovzeti. Dr. Borut Košir, direktor Zavodov sv. Stanislava v Šentvidu nad Ljubljano, bo predstavil delovanje in pomen Zavodov za slovenski narod. Vstopnine ne bo, pobirali se bodo prostovoljni prispevki. Vabljeni prav vsi! Člani bratovščine bodo peli pri maši pri Mariji Vnebovzeti to nedeljo zj. ob 8h, pri maši ob 10h pa bodo somaševali.

Slovenski kulturni vrt—

Naslednji četrtek, 30. nov., zv. ob 7h bo v šolski dvorani pri Mariji Vnebovzeti sestanek glede obnovitve Slovenskega kulturnega vrta v Rockefellerjevem parku. Lepo vabljeni!

Miklavževanji—

Slov. šola pri Sv. Vidu priredi miklavževanje v nedeljo, 3. decembra, ob 3h pop. v farni dvorani. Dopis na str. 14.

Slov. šola pri Mariji Vnebovzeti ima svoje miklavževanje v soboto, 9. decembra, zv. ob 6.30. Dopis na str. 14.

Sestanek—

Klub upokojencev Slovenske pristave ima mesečno sejo v sredo, 29. nov., ob 1.30 pop. v Slov. domu na Holmes Ave. Članstvo lepo vabljeno.

Novi grobovi

Olga Leskovec

Umrla je 80 let stara Olga Leskovec, rojena Vehar, vdova po Johnu, mati Anthonyja in Janice Boni, 3-krat stara mati, 10-krat prastara mati, sestra Albine Zupon, Mary Samsa, Harryja ter že pok. Lillian Obed, Johna in Victorja. Pogreb je bil 21. novembra v oskrbi Želetovega zavoda s pokopom na Vernih duš pokopališču.

Frank J. Prijatelj

Dne 16. novembra je umrl 76 let stari Frank J. Prijatelj, najmlajši od trojčkov, ki so sicer bili prvi trojčki, za katere je znano, da so se rodili in rojstvo preživeli v Clevelandu (lani so še praznovali skupaj 75. rojstni dan), mož Frances, roj. Novakovic, oče Donald in Michelle, 4-krat stari oče, brat Mary L., Frances, Edwarda in že pok. Josepha. Pogreb je bil 20. novembra s sv. mašo v cerkvi Sv. Križa in pokopom na pokopališču Sv. Križa v Brook Parku.

William F. Jazbec

Dne 17. novembra je umrl 83 let stari William F. Jazbec, (dalje na str. 20)

Večer s škofom Pevcem—

V petek, 1. decembra, ob 7h zvečer, vas Slovenian American Heritage Foundation vabi na tradicionalno srečanje s škofom A. Edwardom Pevcem na Center za Pastoral Leadership oz. Borromeo semenišče na 28700 Euclid Ave. V kapeli bo škof Pevec daroval sv. mašo (začenši ob 7h), pel bo zbor Glasbena Matica. Po maši bo sprejem v Rappe Center, ki je zelo blizu kapele. Letos bo poseben program posvečen spominu na Franka J. Lauscheta, ki je bil do smrti častni predsednik SAHF. Pridite, vstopnine ni!

Koristen obisk—

Sinoči je odpotoval v Slovenijo dr. Peter Vencelj, državni sekretar za Slovence v svetu, ki je bil med nami na obisku od ponedeljka. Do torka je bil z njim tudi veleposlanik dr. Ernest Petrič. Imela sta vrsto srečanj z našimi ljudmi, v ponedeljek zvečer sta pri Mariji Vnebovzeti govorila o razmerah v Sloveniji. Najlepša hvala obema za tako prijeten obisk.

Korotan—

Pevski zbor Korotan bo pričel z rednimi pevskimi vajami to nedeljo zv. ob 6h v SND na St. Clairju. Novi člani in članice lepo vabljeni. Korotano silvestrovanje bo v Slovenskem domu na Holmes Ave., serviranje večerje se bo pričelo ob 7h, po polnoči bo na razpolago tudi zajtrk. Za ples bo igral Alpski sekstet. Vstopnice (\$35) lahko rezervirate, če pokličete gđc. Mimi Kozina na 531-4817.

Na radio oddaji—

To soboto bo na radio oddaji »Slovenija«, ki jo vodi Paul Lavriša, sicer na postaji na valu 1260AM med 8. in 9. dop., predvajam intervju, ki ga je imel v Lemontu Frank P. Cerar s slovenskim notranjim ministrom Andrejem Šterom. Poslušajte!

Rojstni dan—

Dne 15. novembra je Ivana Smrtnik Selak praznovala svoj 90. rojstni dan. Že več kot 50 let živi v Girardu z možem Stanetom. Sin August in cela družina ji čestita in ji želi vse najboljše. Bog Vas živi!

Odličen koncert—

Preteklo soboto zvečer so Fantje na vasi res nadušili poslušalce, zbrane v zelo velikem številu v SND na St. Clairju, s svojim koncertom. Menimo, da je bil koncert sploh njih najboljši doslej, še posebej so izstopali solisti. Še lepše bi bilo, če bi Fantje posnemali nekatere druge zbere v naši skupnosti in nastopali kar dvakrat na leto. Pristrčne čestitke nastopajočim, še posebej tu povodju Janezu Sršenu.

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave, Cleveland, OH 44103-1627
Telephone: 216/431-0628 — Fax: 216/361-4088

AMERIŠKA DOMOVINA (USPS 024100)

James V. Debevec — Publisher, English editor
Dr. Rudolph M. Susel — Slovenian Editor

Ameriška Domovina Permanent Scroll of Distinguished Persons:
Rt. Rev. Msgr. Louis B. Baznik, Michael and Irma Telich,
Frank J. Lausche, Paul Košir

NAROČNINA:

Združene države in Kanada:

\$30 na leto za ZDA; \$35 za Kanado (v ZD valuti)
Dežele izven ZDA in Kanade: \$40 na leto (v ZD valuti)
Za Slovenijo, z letalsko pošto, \$160 letno

SUBSCRIPTION RATES

United States and Canada:

U.S.A.: \$30 per year; Canada: \$35 in U.S. currency
Foreign: \$40 per year U.S. or equivalent foreign currency
\$160 per year airmail to Slovenia

Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio
POSTMASTER: Send address change to American Home,
6117 St. Clair Ave., Cleveland, OH 44103-1627

Published every Thursday morning

No. 46 Thursday, November 23, 1995

Kultura in politika

Današnji čas odraža nedvomno vse tiste prvine, ki jih je že podedoval od prednikov. Človeška zgodovina je polna bogastva in njen razvoj prinaša s sabo pestro dediščino preteklosti. Življenje človeštva ni samo materialno, ampak tudi duhovno. In s tem se lahko človek v resnici ponaša, čeprav ne zna ali ne more popolnoma povezati teh dveh principov za svojo najboljšo uporabo. Prej pa še tudi za vrednostno izbiro.

V človekovem življenju se torej kažejo različne težnje, ki jih želi sam uresničiti. Družba, v kateri živi, je pravzaprav okvir njega samega. Najstarejše filozofije poudarjajo pomen družbenosti za posameznika (Aristotel). Družbena dejavnost, posebej politična, je ena izmed prvih, prek katerih tako posameznik kot družba uresničujeta svoje cilje in smotre. *Politika* je ali naj bi bila predvsem skrb za javno blaginjo, za skupno blagostanje in sožitje. Ne bomo se pri tem spuščali v globine socialne oz. politične filozofije, ki nam pa lahko vsekakor ponudita stvarno razlago in jasen pogled v to problematiko.

Med duhovne dejavnosti človeka sodi tudi *kultura*, ki je v sodobnem življenju pomembna komponenta celotnega življenja človeka in skupnosti. Kultura je sicer že od antike sem močno obvladovala našo stvarnost. Kaj pomenijo egipčanske piramide ali orientalski templji? Kaj nam še danes razodevajo srednjeveške gotске katedrale, polne duhovnosti in umetniške globine? Kaj vse literarne, glasbene in druge dejavnosti in njihovi sadovi? Ali niso recimo še v prejšnjem stoletju prav pesniki bili glasniki narodne identitete in samobitnosti (kot naš Prešeren)?

Kultura se kaže tudi v majhnih in vsakdanjih duhovnih dejavnostih. Če gledamo na prosvetne dejavnosti, ki so hvala Bogu posebej med nami tako bogato prisotne, lahko zatrdimo, da tudi te spadajo v širši kulturni okvir neke skupnosti in jo bogatijo. Pa šolstvo? To je tudi osnovna kulturna dejavnost, neizogibna za vzgojo in rast ljudi. Brez osnovne izobrazbe bi narodove kulture težko živele in preživele. Za vse to je dolžna skrbeti seveda tudi država in primerno podpirati vse kulturne dejavnosti svojih državljanov - in to v najširšem smislu.

Ne sme pa priti do vmešavanja politike v kulturo. S tem sicer ne moremo izključiti, da ne bi obstajala npr. neka kulturna politika, pa niti ne politična kultura. Gre za to, da država s svojimi posegi ne krši svobode kulture, da je ne zatire ali zaslužni. To so počenjali dikatorski režimi vseh časov. To so bile cenzure ali indeksi, v našem stoletju tako fašizem kot komunizem. Znana je bila npr. sovjetska ždanovščina, ki je nasilno zasvojila vso takratno rusko kulturo, itd.

Pripovedujejo, da je nemški glasbenik Ludwig Spohr ob poslušanju neke Beethovne simfonije zgražajoč dejal, da bi moralo biti to stvar policije! Ne vemo, če je temu botrovala skladateljeva blede zavist... Vsekakor pa naj to kaže, kako nevarno lahko postane sklicevanje na morebitne posege državnih organov v kulturnem delovanju. Naši veliki Poet je približno v istem času v *Zdravljici* zapel pesem svobode, ko naj »rojak prost bo vsak«; še posebej prav v najvišjem izrazu duhovnega življenja, ki je kultura.

Naj zaključim še z mislijo sodobnega francoskega misleca Maritaina, ki je zapisal o zadevi svobode izražanja, da nas zelo malo zadovolji, če policijski agent presoja umetniško delo. Upajmo, da so časi policijskega - torej državnega - nadzora nad kulturo zares za nami!

Kat. glas., 9. nov. 1995

Andrej Bratuž

Dne 22. oktobra 1995 je Frances in Jane S. Lausche Foundation oz. sklad daroval \$2.000 Slomškovega krožku v Clevelandu kot prispevek k obnovi domačije svetniškega kandidata škofa Antona Martina Slomška in tudi mariborske stolnice. Na fotografiji so z leve ga. Julka Smole in John Petrič, odbornika Slomškovega krožka, Madeline D. Debevec, tajnica Lauschetovega sklada, Frank Urankar, odbornik Slom. krožka, James V. Debevec, predsednik Lauschetovega sklada, in č.g. Jože Božnar, župnik pri Sv. Vidu.

(Foto: John M. Urbancich)

Pismo sv. Miklavžu...

19. november 1995

Dragi sv. Miklavž,

Kako se imate v nebesih? Ali imate hudo zimo? Pri nas je že kar hladno in je že parkrat snežilo.

Tu v Clevelandu je vse po starem, samo naše nogometne »Browns« so preselili v drugo mesto.

Sedaj pa na bolj vesele stvari! Hodim v slovensko šolo k Mariji Vnebovzeti. Imamo novega slovenskega duhovnika, g. Jožeta Černeta, ki pomaga g. Kumšetu pri farnem delu. Tudi v slovenski šoli uči starejše otroke. V razredu se pridno učimo brati in pisati, in o Sloveniji.

Prejšnji teden smo se učili, kakšna je slovenska zastava. Učitelj je vprašal, če vemo, kaj predstavljajo trije špice na grbu, in sem prav odgovoril: »Triglav.« Vsak teden tudi pojemo slovenske pesmi.

Pripravljamo se na Vaš obisk. Vemo, da boste hodil po hišah na večer, 25. decembra, in da boste pri sv. Vidu v nedeljo, 3. decembra. Zato Vas naša šola vabi v **soboto, 9. decembra, ob 6.30 zv.** Učimo se igrice »Miklavž prihaja« in, seveda, ne moremo brez Vas.

Prosim, če lahko s seboj pripeljete tudi krojača Gerarda in čevljarja Krišpina. Ali zna Krišpin delati tiste nove soperge »Air Nike«? Gerarda bi naprosil za nove »Lee Jeans« kavbojke. Sem toliko zrastel od lani, da mi je že vse premajhno.

Če boste kdaj hodili na *Ameriško Domovino*, vprašajte, če bi objavili moje pismo. Rad bi povabil vse slovenske otroke in njihove družine in prijatelje na naše miklavževanje. Bo res lepo.

P.S. Prosim, če bi prinesli kaj lepega vsem učiteljem, ker se zelo trudijo z nami. In če mi boste kaj na oder poklicali, prosim, če bi hudičke pomerili, se jih malo bojim. Težko čakam na Vaš god!

Andrejček

Miklavževo pismo slovenskim otrokom:

Draga moja slovenska mladina!

Čudili se boste, da vam na vaša pisma odgovarjam kar v vašem slovenskem listu Ameriška Domovina. Res je nebeška pošta hitrejša od zemske, vendar, v zadnjih dveh mesecih sem prejel od vas toliko pisem, da bi mi ne bilo mogoče na vsakega posebej odgovoriti. Poleg tega so zaradi zgodnjega mraza pri vas že vsa okna zamrznjena ali pa dvojno zapahnjena, tako da bi mi bila dostava marsikje otežkočena. Da ne bom koga spregledal, zato naj vsem kar po časopisu velja moj najlepši pozdrav.

Vem, da me težko pričakujete. O, ko bi vi vedeli, kako zelo nestrpno tudi jaz sam čakam, kdaj pride čas, ko se bom spet mudil med vami, moji dragi slovenski otroci. Šestega decembra je moj god pa ste me že na nedeljo, 3. decembra, povabili, naj se ob treh popoldne zglasim v šolski dvorani pri Svetem Vidu.

Tam, tako ste mi napisali, me boste z vašimi dobrimi starši pričakali in sprejeli. Pisali ste mi tudi, da pripravljate prirčen prizorček ter da se peti učite in tudi to, da se med seboj že pogovarjate, kaj vse vam bom prinesel iz nebes.

Res vas imam rad, ali vsega, za kar ste prosili, pa tudi ne morem prinesiti. Predobro vem, kako preobilje vodi v brezbriznost in zanemarjanje Gospodove postave. Varčevati moramo tudi z dobrotami. Kar vam prinašam, ni samo povračilo za vašo pridnost, vse bolj bi želel, da sprejmete darila kot nagib za vaše čim večje prizadevanje in vztrajnost v izvrševanju vsega, kar je Bogu po volji.

Vabila tako vzorne mladine, kakor ste gojenci slovenske šole pri Sv. Vidu, smo v nebesih vsi veseli. Ko sem ga drugim svetnikom pokazal, so se kar vsi ponujali, da bi šli z menoj. Bog Oče pa takih obiskov ne dovoli vsem. Samo

redki so deležni milosti, da se smejo z menoj in angelci peljati na zemljo.

Seveda prihajajo z menoj tudi parklji, pa ne na moje povabilo in ne na moje privoljenje. So pač zlobci, ki po svoje delajo in se na moč trudijo, da bi vas premetili in vas zvabili v svoje mreže. Čim bolj ste pridni, tem večje je število parkljev, ki vas poskušajo zapeljati, da ne bi pridno molili, da ne bi ubogali svojih staršev in da ne bi hoteli hoditi v slovensko šolo. Nič jih ne poslušajte in vse bo prav.

Ostanite pridni, da vas bodo veseli vaši starši in boste v ponos vsem, ki še ljubijo in spoštujejo slovensko besedo. Če bo moja knjiga vsa popisana z vašimi dobrimi deli, potem se ni bati, da ne bi še in še prihajal med vas s košem, ki bo poln nebeških dobrot.

Vsem vam malim in tudi velikim otrokom že danes pošiljam nebeški blagoslov. V nedeljo, 3. decembra, pa na svidenje v dvorani pri Sv. Vidu!

Vaš sv. Miklavž

Koroški Slovenci v Internetu

Koroški Slovenci v svetovnem omrežju Internet — 10. oktobra je tako daleč: od tega dne naprej so na razpolago informacije o koroških Slovencih tudi v svetovnem računalniškem omrežju Internet, na katerega je po vsem svetu priključenih okrog 50 milijonov uporabnikov.

Tako bo prvič možno ob vsakem času in na vsakem kraju sveta dobiti osnovne informacije o koroških Slovencih, njihovi zgodovini, kulturi, jeziku, ustanovah itd. In to (zaenkrat) v štirih jezikih: v slovenščini, angleščini, nemščini in esperantu. Predstavitev obsega še aktualne novice in povezave do drugih evropskih narodnih manjšin.

Web-strani najdete na naslovu:

<http://www.a.prouc.co.at/slovene>.

PRATIKA 1996 in kartice za božična voščila

CLEVELAND, O. - Slovenska pisarna sporoča, da je prejela od celovške Mohorjeve družbe Pratique za leto 1996. Knjiga vsebuje 157 strani poučnega branja, stane pa \$5.50 (za poštino dodajte \$1).

Na zalogi so že tudi kartice za božična voščila. Te kartice imajo slovensko besedilo in več vrst lepih nabožnih motivov. Posamezna kartica stane 70 centov. Pošljemo jih tudi po pošti, vendar morate dodati za poštino.

Slovenska pisarna je odprta vsako soboto in nedeljo od 9. dop. do 1. pop. Kartice in Pratique pa lahko dobite vsak dan od 3. ure popoldne v Baragovem domu (zadnja vrata).

Za naročila po pošti:

Slovenska pisarna
6304 St. Clair Ave.,
Cleveland, OH 44103

Ivanka Vidmar

Prvaki strank slovenske pomladi na Teološki fakulteti

Obramba - zunanja politika - podeželje

Ljubljana — Pred nabito polno dvorano na Teološki fakulteti so v okviru teološkega tečaja - letos poteka pod naslovom Strpnost in ljubezen - 14. novembra predavali prvaki strank slovenske pomladi **Janez Janša**, **Lojze Peterle** in **Marjan Podobnik**. V uvodnih besedah je Milan Knep, eden od prirediteljev tečaja, izhajajoč iz evangelija miru spomnil na resnico, da tuzemno življenje »ne pozna pokoja«, da je življenje na tem svetu »nikoli dokončan napor«.

Janez Janša je govoril o obrambi slovenske države, Lojze Peterle je vzel pod »drobnogled« zunanjo politiko, Marjan Podobnik pa je bil kritičen do slovenske vlade v razmerju do vprašanja kmetijstva. Ne glede na različnost tem, o katerih so govorili, so vsi trije poudarili nujnost na novo določiti vrednote, ki bodo slovensko družbo oziroma državo približale državam Zahodne Evrope. Vrednote teh držav pa temeljijo na krščanstvu.

Vizija nove slovenske države mora po mnenju **Janeza Janša** izhajati iz koncepta samostojne države in koncepta zunanje politike. Oboje pa je bilo v nekdanji Jugoslaviji v rokah Beograda in zato v času slovenskega osamosvajanja ni bilo le naključno, da je prišlo do največjega nasprotovanja prav na tem področju.

Vizija samostojne slovenske države je nastajala v neprijetnem okolju. Medtem ko so poslanci Demosa v takratnem parlamentu bojevali za sredstva obrambe, so nekatera javna glasila vodila glavno polemiko o obrobni zadevah, povezanih z obrambo Slovenije.

Navkljub vsemu pa je bila ena prvih strategij, ki jih je sprejela nova slovenska država, prav resolucija o državni varnosti, sprejeta leta 1993. Iz nje izhaja, da ima Slovenija

lastno obrambo pred zunanjo ogroženostjo, kar zagotavlja njeno varnost.

Čeprav je bila Slovenska vojska po osamosvojitvi postavljena na novo (šlo je za povsem novo ustanovo tudi v kadrovskem smislu), je prišlo leta 1994 do odstopanj od prvotnega koncepta. Ta odstopanja so vidna tudi v vojaški doktrini, v kateri so močno navzoči elementi vračanja h korpusni organizaciji, značilni za nekdanjo jugoslovansko armado. Problem pa je povezan predvsem s kadrovskimi zamenjavami v Slovenski vojski.

V času, ko se v svetu na novo postavljajo ali iščejo rešitve za sistem kolektivne varnosti, je po mnenju Janeza Janše tudi za nas ključno vprašanje širjenje Nata. Pri vstopanju v Nato, ki ni le vojaška, ampak tudi politična zveza, pa ni temeljno tehnološko vprašanje, ampak vprašanje vrednot. Slovenija ima med državami, čakajočimi na vstop v Nato nekaj velikih prednosti, katere bi vlada morala izkoristiti. Nenavadno pri tem je, da mora na to opozarjati opozicija, ne pa vladne službe, ki so za to plačane.

Na slovenskih tleh so se v preteklosti vodile pomembne bitke, je začel svoje predavanja **Lojze Peterle**, predsednik Slovenskih krščanskih demokratov. Pred tisoč šeststo let je prišlo na Primorskem do spopada med Teodozijem in Evgenijem in zmaga Teodozija je bila odločilna za to, da temelji zahodnoevropska kultura na krščanstvu.

Na slovenskih tleh so bile pomembne bitke prve in druge svetovne vojne. Tudi konec nekdanje Jugoslavije se je začel na naših tleh. In vse to smo Slovenci prestali in se tudi ohranili, kar dokazuje našo osebno trdoživost.

Bistveno dejstvo nove slovenske države je njena lastna zunanja politika. S padcem dvopolne ureditve sveta je padel tudi komunistični koncept sovražnika. »Tako je v svetu prišlo do nove paradigme, ki jo mora upoštevati tudi slovenska zunanja politika. Nasprotno pa imam včasih vtis, da v sosedih še zmeraj vidimo sovražnika, namesto da bi zamenjali koncept,« je rekel **Lojze Peterle**.

Na cilj bomo prišli le, če bo zunanjepolitična strategija upoštevala nova dejstva, pri tem pa skrbno pretehtala vprašanje, kdo je lahko naš zaveznik in kdo nasprotnik. V zunanji politiki so odveč vsi kompleksi - večvrednostni ali manjvrednostni; treba je biti realist, s tem smo tudi šli v slovensko osamosvajanje.

Preden govorimo o strategiji (v zunanjepolitični strategiji je nujen konsenz o bistvenih stvareh) in cilju, pa je treba določiti vrednote. Te so med drugim suverenost, svoboda državljanov, zagotavljanje

človekovih pravic, strpnost, sodelovanje.

Prva naloga, ki jo je treba opraviti, da pridemo do cilja (naš najpomembnejši cilj je ohranjanje slovenstva), je ureditev razmerij do sosedov, kar je vstopnica za Evropsko zvezo in Nato.

Kar zadeva prvo, **Lojze Peterle** ne vidi alternative glede vključevanja. »Hitro in dobro se je treba pripraviti, ne glede na to, kdaj bomo v EZ vstopili.« Sicer pa ni naša naloga ustvarjanje neke velike zunanje politike, saj v mednarodnih okvirih nismo tista utež, ki bi bistveno opredeljevala razmerje v svetu. Naša naloga je »skrbeti za Slovence po svetu«.

»Malokrat imam možnost v javnosti spregovoriti o viziji razvoja slovenskega podeželja, zato bom to priložnost izrabil danes,« je začel svoje predavanje **Marjan Podobnik**, prvak Slovenske ljudske stranke.

Skrb zbujaajoče je dejstvo, da se v Sloveniji zmanjšuje število prebivalstva in da se povečuje število demografsko ogroženih območij. Demografsko ogroženo pa je predvsem podeželje, na meji s sosednjimi državami, kar je vzrok za še večjo zaskrbljenost. Po pravilu imajo ta območja slabo infrastrukturo, območja na drugi strani državne meje pa dobro. To dejstvo predstavlja nevarnost izseljevanja Slovencev, ki živijo na takšnih območjih, v sosednje države.

»Že v preteklosti so države, katerih državniki so vodili modro politiko, poskrbele za to, da so imeli obmejni kraji primerno infrastrukturo. To je v kriznih časih pripomoglo, da prebivalstvo ni odhajalo v razvitejšo sosednjo državo.«

Velik problem demografsko ogroženih območij so tudi šole; revnejše občine si zaradi zakona, ta določa, da mora vsaka občina k zidanju nove šole prispevati lastna sredstva, te ne morejo privoščiti. Naslednji problem demografsko ogroženih območij je izseljevanje prebivalstva v večja mesta oziroma zbiranje v mestih. Izseljevanje prebivalstva v mesta pa hkrati pomeni propadanje podeželja, kar ne nazadnje ogroža vso državo.

Marjeta Smolnikar
Slovenec, 16.11.1995

Joseph L. FORTUNA

POGREBNI ZAVOD

5316 Fleet Ave. 641-0046

Moderni pogrebni zavod
Ambulanca na razpolago
podnevi in ponoči

CENE NIZKE
PO VAŠI ŽELJI!

Preminula Lela Gormek

TORONTO, Ont. - V zgodnjem jutru 9. novembra 1995 je ugasnilo življenje Lele Gormek, v St. Joseph bolnišnici v Torontu.

Lela Angela se je rodila v Kostelu ob Kolpi sredi snežnega viharja in tako je tudi odšla v snežnem viharju, stara 67 let. Zgodaj v letu 1993 je zoznala, da je nekaj narobe z njo. Operacija, kemoterapija in radiacija, nič ni pomagalo, čudeža pa ni bilo.

Pokojna je bila pridna narodna delavka, vse skozi v odboru STZ (Slovenska telovadna zveza) in Slovenskega Doma v Torontu. Vodila je finance skoro vseh STZ društev, STZ in Slovenskega Doma, bila aktivna pri vseh publikacijah, sestankih, tekmah in banketih. Ni šla domov dokler ni bilo vse urejeno in pospravljeno, včasih celo v zgodnjih jutranjih urah.

Leta 1945 se je kot hčerka ravnateljke Golobiča umaknila na Koroško, 1949. leta pa prišla v Batawo, Ontario, Kanada.

Kot žena ing. Franka Gormeka je prepotovala svet po celotni širini. Pred osmimi leti je bila v nadvse televiziranem spremstvu bivšega kanadskega premiera Joe Clarkea po Bangladešu, potem v snegu Kašmirja in Nepala.

Toliko življenjske in delovne sile je bilo v njej, da se bo vržela, ki jo je pustila v naši etnični skupnosti, zelo poznala. Ležala je v pogrebnem zavodu v Scarboroughju, kjer jo je obiskovalo veliko Slovencev in tudi sosedov, saj je v tej

okolici živel več kot 35 let.

Molitve v angleščini je vodil Rev. Jan Gogoletski, župnik iz bližnje cerkve Maria Goretti, slovensko pa ga. Grobin. Sestra Marija Dular iz Clevelanda in hčerke: Kristina, Janice, Amy in Anna G.W. Golobič so ji pele v slovo angleško in slovensko.

Rev. Franc Skumavec, njen rojak iz Radovne pod Triglavom, je bral pogrebno mašo 11. novembra v cerkvi Maria Goretti. Sestra Marija je čitala berilo v slovenščini in Rev. Skumavec ji je tudi govoril slovensko v slovo. Marija in njena dekleta iz Amerike so v lepo ubranih glasovih zbornega in solopetja pele po angleško in slovensko, Kanadčanka pa ji je zapela Ave Marijo.

Na koncu se je njen mož poslovil v nagovoru od svoje Lele Angele in razložil njeno željo po kremaciji; želela je, da se nekaj njenega pepela raztrese po njenih slovenskih gorah. Vkljub viharju se je nabralo par sto ljudi, Slovencev, sosedov in Bengalov, katere je mož Frank povabil na kosilo v dvorano pod cerkvijo, ki ga je pripravila ga. Minka Hace.

Prisrčna hvala vsem za izraze sožalja, za dobre želje, molitve, obiske v bolnišnici, rože in vence. Hvala nosilcem krste. Pokojna zapušča moža Franka, sina Petra, brata Petra, vnukinje, vnuka, nečake, nečakinje in mnogo, mnogo prijateljev.

Naj Bog sprejme njeno dušo. Zbogom Lela-Angela.

F.G.

Predstavitve nove knjige prof. Jožka Šavlija

Gorica, It. (Kat. glas, 19. okt. 1995) — V petek, 13. oktobra je bila v razstavnih prostorih Katoliške knjigarne na Travniku v Gorici predstavitev nove knjige goriškega prof. Jožka Šavlija, ki je poznan tudi po tem, da je poleg pokojnega pesnika Bora in patra Tomažiča eden od utemeljiteljev t.i. venetske teorije o izvoru slovenskega ljudstva.

Slovenija: podoba evropskega naroda je naslov knjige, ki jo je izdala založba Humar, katere vodja Radivoj Humar je bil prisoten na predstavitvi. Po pozdravu prof. Franke Žgavec je najprej spregovoril založnik, ki pa je besedo takoj prepustil prof. Jožku Šavliju.

Avtor je dejal, da ga je pri pisanju te knjige vodila predvsem misel, kako je mogoče, da je zgodovinske o slovenskem narodu tako negativno do Slovencev. Od vedno nas namreč v šolah in vseh zgodovinskih knjigah učijo predvsem to, da smo Slovenci narod hlapcev in dekel, kar pa ne odgovarja resnici.

Prof. Šavli se je namreč že med študijem na Dunaju veliko posvečal zgodovini slovenskega naroda in predvsem državitvornosti Slovencev; prav o tem govori knjiga. Če so namreč Hrvati in Italijani, ki imajo tudi šele kratek čas last-

no državo, lahko svojo zgodovino napisali tako, da so na svoje korenine še kako ponosni, lahko po mnenju dr. Šavlija to storimo tudi Slovenci, ki imamo svoje državotvorne korenine že v Karantaniji.

Res je, da imata tako panslovanska teorija kot velikonemška teorija o nas slabo mnenje, a to je potrebno z argumenti razbiti, napisati novo zgodovino, ki gleda na dejstva in ne na nekatere koncepte, ki so se prevečkrat zgedovali in se še zgedujejo po trenutni politiki, je dejal dr. Šavli, ko je govoril o različnih gledanjih na zgodovino Slovencev.

Predvsem pa se mi je zdelo pomembno dejstvo, ki ga je na petkovi predstavitvi izpostavil avtor, da ni namreč vedno samo jezik tisti, ki »dela narod«, ampak da je to državo-

(dalje na str. 16)

V BLAG SPOMIN

OB DRUGI OBLETNICI
SMRTI NAŠE MAME

IVANA LUNDER

ki je zastisnila svoje blage oči
23. novembra 1993.

Drugo leto Te zemlja krije,
v temnem grobu mirno spiš;
srce Tvoje več ne bje,
bolečin nič več ne trpiš.

Nam pa žalost srce trga,
solze lijejo iz oči;
dom je prazen in otožen,
ker Te več med nami ni.

Žalujejo ostali:

Marija in Ana — hčeri

Ključne značilnosti slovenske politike v letih 1929-1955

IV. nadaljevanje

Slovinci med drugo svetovno vojno (1941 - 1945)

Položaj slovenskega naroda ob okupaciji 1941

Vsi trije okupatorji - nemški, italijanski in madžarski, ki so spomladi 1941 zasedli dravsko banovino, so nameravali uničiti slovenski narod kot etnično enoto. Nemški in madžarski okupator sta večino Slovencev razglašala za Vende ali Vindišarje in sta le manjšemu delu njih priznavala slovensko bit; večini je to v t.i. Ljubljanski pokrajini (še) priznaval samo italijanski okupator.

Najbolj odklonilen odnos so okupatorji imeli do slovenskega izobraženstva, zlasti tistega iz humanističnih poklicev (učiteljev, profesorjev, duhovnikov, zdravnikov itd.), pomenilo jim je namreč glavno oviro za uresničenje etnocidnih namenov.

Ena temeljnih značilnosti okupacije Slovenije je velika **razkosanost** slovenskega narodnega ozemlja, in to ne samo med tri sosednje države, temveč tudi na okoli deset pokrajinskih upravnih enot, med katerimi je le ena, t.j. ljubljanska pokrajina, imela središče na območju sedanje Republike Slovenije.

Ker je okupacijski območja določil Adolf Hitler, je Nemčiji prisodil največji del (Spodnje Štajersko, severni del Dolenjske, Gorenjsko, Mežiško dolino, območje Dravograda, občino Jezerko in severozahodni del Prekmurja), drugima državam pa skupaj komaj polovico toliko kot Nemčiji (Italiji večino Dolenjske in Notranjske, Madžarski pa večino Prekmurja in severni del Medžimurja).

Vse spomladi 1941 zasedeno slovensko ozemlje so okupatorji nameravali še tisto leto tudi **formalno pravno priključiti** k svojim državam. Prvi je to 3. maja 1941 storil italijanski okupator s kraljevim ukazom, madžarski pa 16. decembra 1941 z zakonom parlamenta, nemškemu pa je dvakrat (1. oktobra in 1. novembra) iz personalnih razlogov (iskanje ustreznejšega pokrajinskega funkcionarja za Koroško) odloženo priključitev končno 1. januarja 1942 preprečil partizanski boj; vendar okupator nikakor ni opustil namena, da jo nekoč tudi opravi in je ves čas vojne deloval tako, kot da bi bilo ozemlje tudi formalno pravno priključeno k nemškemu rajhu.

Okupatorji so Slovenijo in Slovence podvrgli **raznarodovanju**, pri čemer so se razlikovali glede na rok, ko naj bi dosegli svoj namen, in po ukrepih, s katerimi naj bi ga uresničili. Najkrajši rok si je določil nemški okupator - le nekaj let, ki se je raznarodovanja lotil tudi najbolj sistematično in z najtršimi ukrepi.

Šlo je za tri poglobitve ukre-

pe: 1. **množičen izgon Slovencev** (od 220.000 do 260.000 ali vsakega tretjega Slovenca, ki je takrat živel pod nemško okupacijo), 2. **množično nemško kolonizacijo** (okoli 90.000 oseb) in 3. na zelo kratek rok omejeno **popolno germanizacijo** tistih Slovencev (oziroma po njihovem Vindišarjev), ki naj bi glede na rasno in politično oceno (zato so že leta

Prof. Joško Šavli

(nadaljevanje s str. 15)

tvornost, ki je pa Slovincem v zgodovini ne manjka, saj smo bili državotvoren narod vse od Karantanije sem.

Šavli je rad odgovarjal na vprašanja velikega števila zbranih ljudi. O knjigi je dejal, da je nastajala zelo počasi, ker je pazil tudi na njen harmonični izgled.

O knjigi lahko zapišemo zares veliko dobrega, saj gre za izredno zanimivo delo, ki na interdisciplinarni način govori o Slovincih in slovenskem narodu; dr. Šavli se ne zaustavlja samo ob zgodovinskih dejstvih, ampak v knjigo uvršča tudi sociološka, heraldična, etnografska in druga znanstvena spoznanja o Slovincih.

Gre za zelo bogato ilustrirano knjigo, ki bo prišla prav vsakomur, ki bi rad kaj več vedel o naših koreninah. Zagotovo pa bi jo morale naše šole uvrstiti med obvezne dopolnilne učbenike pri poučevanju slovenske zgodovine. Avtorjev jezik je sočen, predvsem pa vsem razumljiv. Knjigo bogatijo številne fotografije, risbe, zemljevidi in nasploh zanimive ilustracije, ki dopolnjujejo tekst in se z njim lepo usklajujejo.

Knjiga *Slovenija: podoba evropskega naroda* je zelo berljiva, ker je tekoče napisana. Vidi se, da je avtor na tem področju doma, saj obvlada snov suvereno in svojega znanja pozersko ne razkazuje. Prijetno branje nam bo gotovo dalo razmišljati o naši zgodovini, na katero bi gotovo morali biti veliko bolj ponosni, kot pa smo.

Velika odlika knjige je njena svežina in gotovo tudi pravi čas izida, saj se ob sedanji slovenski državi gotovo tudi več Slovencev skuša poglobljati in zavedati svojih korenin. Prav zato njen izid zelo toplo pozdravljam in jo svetujem vsem, ki jim strokovno in v lepi slovenščini napisano branje ni mučno. Dr. Šavli je namreč poskrbel tudi za zelo svež slovenski jezik, ki ga ne obremenjuje z nepotrebnimi tujkami. To pa je tudi ena od lastnosti, ki je večina slovenskih zgodovinarjev, žal, še danes ne poznava.

jp

1941 pregledali in ocenili skraj vse prebivalstvo zasedenega območja) še ostali doma.

Med skupinami, predvidenimi za izgon, so bili narodno zelo zavedni in vplivni Slovinci, priseljenci po letu 1914, obmejno prebivalstvo ter rasno in politično neustrezni za ponemčenje.

Prvo skupino naj bi izgnali kot »sovražno Nemcem«, drugo kot »motečo« za raznarodovanje, tretjo za pridobitev območja za strnjeno kolonizacijo Nemcev, ki naj bi nasproti Hrvaški in Ljubljanski pokrajini tvorili t.i. nemški jez ali branik, in četrto kot neustrezno za ponemčenje.

Če bi nacisti lahko uresničili ta namen, bi najbolj prizadeli Gorenjsko, saj bi izgnali celo polovico ljudi, predvidevali pa so, naj bi po vojni tam živelo le 120.000 ljudi, med njimi le tretjina Slovencev oz. ponemčenih Vindišarjev. Ne samo obseg predvidenega izгона, temveč tudi njegov kratek rok petih mesecev (maj-oktober 1941) in odločnost, da ga izvedejo, ko so ga v nekaterih zasedenih pokrajinah že odložili na povojni čas, pričajo, kako zelo se je nacistom mudilo obračunati s slovenskim narodom.

Vendar so mnoge ovire (prometne, nastanitvene, prehranske, gospodarske itd.), ki jih pri načrtovanju niso predvideli, in končno tudi nepredvidena oborožena vstaja jugoslovanskih narodov povzročile, da so končno nadaljevanje množičnega izгона iz t.i. nacionalnopolitičnih razlogov odložili na povojni čas in so tako med vojno, vključno z nekaterimi, spomladi 1941 še nepredvidenimi skupinami (svojci partizanov in ubitih talcev, prebivalci požganih vasi) izgnali tretjino za izgon predvidenega števila ljudi, t.j. okoli 80.000, pri čemer upoštevamo tudi okoli 17.000 oseb, ki so se izgonu izognile z begom na drugo zasedbeno območje.

Med skupinami za izgon predvidenih ljudi so glede na odstotek izgnanih prednjačili slovenski duhovniki iz Spodnje Štajerske in Gorenjske in prebivalstvo Posavja in Obsotelja.

Zaradi zmanjšane obsega izгона se je zmanjšal tudi obseg nemške kolonizacije na okoli 15.000 oseb (večina v Posavju in Obsotelju), med katerimi je bilo tudi okoli 12.000 kočevskih Nemcev, s čimer so nacisti sami odpravili ta del nemške manjšine na Slovenskem.

Viri pričajo, da so nacisti celovitejšo nemško kolonizacijo na Slovenskem predvidevali za povojni čas, ko bi »upošte-

SKD: Slovenija naprej s predčasnimi volitvami

Predsednik Slovenskih krščanskih demokratov Lojze Peterle je danes Izvršilnemu odboru poročal o ugotovitvah predsednika vlade oziroma njegove komisije v zvezi z ugotavljanjem odgovornosti ministra za gospodarske dejavnosti dr. Maksa Tajnikarja v zadevi TAM.

Slovenski krščanski demokrati so kritični do dejstva, da v treh tednih še ni prišlo do jasne ugotovitve o morebitni odgovornosti ministra Tajnikarja. Izvršilni odbor SKD zahteva, da predsednik vlade oziroma njegova komisija čimprej pisno seznanijo Slovence krščanske demokrate z ugotovitvami, kaj je storil oziroma kršil minister Tajnikar in kakšne so politične, moralne in finančne posledice njegovega ravnanja.

SKD pričakuje od strank v vladi in od predsednika vlade, da bo v primeru Tajnikar upošteval takšna merila, kot so jih uporabili Slovenski krščanski demokrati, ko je šlo za objektivno odgovornost ministra Bizjaka.

Izvršilni odbor SKD je obravnaval tudi vprašanje organizacije Telekomoma in Mobitela kot sestavnega dela Telekomoma. Izvršilni odbor ugotavlja, da je Mobitel, ki je delniška družba v državni lasti (katere predsednik skupščine je predsednik vlade dr. Janez Drnovšek), brez pravne podlage pričel z delovanjem radijskih postaj testnega sistema GSM v Ljubljani, kar je ugotovil prometni inšpektor z odločbo dne 10.11.1995. Izvršilni odbor SKD zahteva tudi v tej zvezi dosledno upoštevanje zakonov.

Izvršilni odbor je kritično ocenil neučinkovitost slovenske znanje politike, ki ni sposobna rešiti odnosov s sosedami in napredovati v približevanju k Evropski zvezi ter ugotovil, da ugled Slovenije v svetu pada, tudi zaradi neimenovanja ambasadorja v Italiji in dejstva, da je Državni zbor brez predsednika odbora za mednarodne odnose.

Hkrati je ugotovil, da upada dinamika slovenske preobrazbe na gospodarskem in drugih področjih, ki se lahko zaradi volilnega taktiziranja še poslabša. Po mnenju izvršilnega odbora SKD bi bilo nadaljevanje takega razvoja vse naslednje leto za Slovenijo škodljivo, zato predlaga predčasne volitve spomladi leta 1996.

vali predvsem vojaka, ki se bo vrnil s fronte«. V generalni preselitveni načrt »Vzhod« (Generalplan »Ost«) je H. Himmler junija 1942 ukazal vključiti tudi zasedene slovenske pokrajine.

Kolikor bolj so se nacistom postavljale ovire pri množičnem izganjanju Slovencev in nemški kolonizaciji, toliko bolj goreče so izvajali ponemčevanje dežele in ljudi. Pri tem sta tekla vzporedno dva procesa, in to uničevanje vsega, kar bi moglo spodbujati, utrjevati ali ohranjati slovensko narodno zavest (uničevanje slovenskega tiska, odprava slovenskega jezika v vseh javnih zavodih, razpust slovenskih društev in organizacij, zaplenba slovenskega kapitala itd.) in uvajanje vsega nemškega (nemški videz dežele, nemški otroški vrtci in šole, nemške organizacije in društva itd.); procesa, ki sta zajela ljudi vseh starosti in vseh poklicev.

Zlasti štajerski in koroški nacisti v civilni upravi in političnih organizacijah so si prizadevali dosledno izvajati Hitlerjevo naročilo šefoma civilne uprave iz konca marca ali začetka aprila 1941: »Machen Sie mir dieses Land wieder deutsch!« (Napravite mi to deželo zopet nemško!).

Pri nacistični obravnavi lju-

di so poleg t.i. nacionalnopolitičnih meril bila pomembna tudi rasna merila, saj so spomladi in poleti 1941 pregledali in tudi rasno ocenili skoraj vse prebivalstvo zasedenih slovenskih pokrajin. Že spomladi 1941 so odpeljali v Avstrijo in tam usmrtili 583 umsko bolnih in telesno onemoglih ljudi iz Spodnje Štajerske in še neugotovljeno število ljudi iz Gorenjske in Mežiške doline. Politično in rasno neugodno ocenjeni ter dedno bolni ljudje niso dobili nemškega državljanstva, ki so ga uvedli 14. oktobra 1941, postali so t.i. zaščitenci in predvidevali so, da bi jih po vojni sterilizirali.

Okupacijska politika italijanskega fašizma v t.i. Ljubljanski pokrajini, v kateri so aprila 1941 združili večino Dolenjske in Notranjske ter Ljubljano, je bila glede odnosa do slovenstva iz prestižnih razlogov milejša od nemške in italijanizacija dežele in ljudi predvidena na daljši rok.

Z upoštevanjem slovenskih kulturnih in prosvetnih ustanov (univerze, akademije, gledališč, knjižnic itd.) ter tiska si je italijanski fašizem nasproti kruti nemški okupacijski politiki hotel pridobiti naklonjenost slovenskega prebivalstva, za katero je najbrž vedel, da je dvomljiva ali celo slaba.

Dvojezičnost v upravi, v kateri so ključne položaje prevzeli Italijani, italijanščina v šolah, pomožne organizacije fašistične stranke, ki so jo s t.i. zveznim tajništvom, moškimi bojnimi in ženskimi fašiji uradno vpeljali v pokrajino oktobra 1942, uvedba korporativističnega sistema itd., naj bi sčasoma pripeljali do fašizacije in italijanizacije pokrajine.

(dalje na str. 18)

Anton M. LAVRISHA
Attorney-at-Law
(Odvetnik)
18975 Villaview Road
at Neff
692-1172
Complete Legal Services

Dr. VALENTIN INZKO je bil slovenski govornik na slavnostni prireditvi ob 75-letnici plebiscita v koroškem deželnem zboru.

Ob praznovanju v Celovcu 75-letnice plebiscita na Koroškem

Dne 10. oktobra 1995 je bilo v Celovcu osrednje praznovanje 75. obletnice plebiscita na Koroškem. O tem praznovanju, v katerem so bili vključeni tudi predstavniki slovenske manjšine na Koroškem, je obsežno poročal celovski Naš tednik in sicer 13. oktobra. Posredujemo govora na prireditvi slovenskega govornika dr. Valentina Inzka in pa predsednika Narodnega sveta koroških Slovencev (NSKS) Nantija Olipa ter komentar urednika Našega tednika Janka Kulmescha.

Urednik AD

»Vzdušje v deželi se je nedvoumno izboljšalo«

(Govor dr. Valentina Inzka)

Ob 75. obletnici ljudskega glasovanja 10. oktobra 1920 se spominjamo tistega dne, ko je prepričljiva večina nemško in slovensko govorečih volilnih upravičencev glasovala za Avstrijo. Uradno povabilo deželnega glavarja, da naj spregovori na letošnji desetooktobrski proslavi prvič zastopnik Slovencev v slovenskem jeziku, pomeni ob pevskem nastopu Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu nedvoumno novo kvaliteto v odnosu med Nemci in Slovenci na Koroškem.

Dolgo je bil v ospredju v deželi predvsem izid glasovanja, ne pa tudi dejstvo, da so izid za Avstrijo leta 1920 v veliki meri omogočili tudi glasovi koroških Slovencev. Na drugi strani pa tudi drži, da tistim Slovincem, ki so podpirali na osnovi samoodločbe narodov težnje po združitvi s celoto slovenskega naroda, na splošno ni bilo za desetooktobrska praznovanja. Tako je 10. oktober v preteklosti oba naroda v deželi bolj ločeval kot povezoval.

Poudariti pa je treba, da so bili v prvi vrsti kulturniki - med njimi predvsem pesniki in pisatelji, umetniki, ki so že kmalu začeli zavestno graditi z ene kot druge strani mostove razumevanja in prijateljstva med obema narodoma na Koroškem. To odgovarja duhu 1400-letne skupne zgodovine Nemcev in Slovencev v deželi. Zato je prav, da ob 75-letnem jubileju glasovanja postavimo to na prvo mesto, kar je bilo v zgodovini skupnega.

Spoštovani gostje! Ni slučaj, da imamo v tej dvorani na čel-

nem mestu prikaz ustoličevanja vojvode na Gosposvetškem polju. Baročni slikar Johan Ferdinand Fromiller ga je upodobil že sredi 18. stoletja. Dogajanja na knežjem kamnu in na vojvodskem prestolu je strnil v eno podobo. Na eni strani jezdi vojvoda h kmetu, na drugi strani pa že sedi na vojvodskem prestolu in sprejema poklon stanov.

Knežji kamen in vojvodski prestol sta gotovo najmočnejša simbola vseh Korošcev. Ob ustoličevanju pri knežjem kamnu je kmet kosez kot predstavnik svobodnih kmetov v slovenskem jeziku uvedel vojvodo v njegove dolžnosti, narkar so sledili obredi pri vojvodskem prestolu v nemščini. Noben simbol ne bi zato mogel slovensko-nemške skupnosti tako izrazito izpovedati kot knežji kamen in vojvodski prestol.

Reformacija, ki je dala Slovincem prvo knjigo, je nadaljnji dokaz pomembnega nemško-slovenskega sodelovanja. Koroški stanovci so namreč prispevali znaten znesek za tiskarske stroške prvih slovenskih knjig, predvsem za Dalmatinovo biblijo.

Izredno plodno je bilo sodelovanje Nemcev in Slovencev pri glasilu Carinthia. Univerzitetni profesor Stanislav Hafner, dolgoletni predstojnik stolice za slavistiko na graški univerzi opozarja v študiji »Sprachliche Wechselbeziehungen im deutsch-slovenischen Grenzraum«, da je obstajala v monarhiji v 19. in na začetku 20. stoletja poleg politične tudi druga, kulturna Avstrija, ki je v prvi vrsti polaga-

la važnost na izobrazbo, znanost in umetnost.

To je bil svet elitnih skupin narodov monarhije. Velika avstrijska mesta so bila področja njegovega delovanja in rezultat teh prizadevanj je bila nadsacionalna, mnogojezična avstrijska kulturno-izobraževalna enota.

Razpad Avstro-Ogrske 1918 je ta razvoj zaključil in to enoto razbil.

Da se to ni zgodilo tudi na Koroškem in da je ostala južna Koroška pri Avstriji, so skupno odločili nemško in slovensko govoreči prebivalci. Tako o izidu piše koroški zgodovinar Martin Wutte v svojem delu »Kärntner Freiheitskampf 1918 - 1920«: »Od okoli 22.000 za Avstrijo oddanih glasov je bilo 12.000 od volilnih upravičencev z nemškim občevalnim jezikom in 10.000 od volilnih upravičencev s slovenskim občevalnim jezikom.«

Na izid glasovanja je nedvoumno vplivala izjava koroškega deželnega zbora z dne 28. septembra 1920, ki je zastopal kot načelo bodoče deželne politike politiko sprave in pravičnosti.

Jedro izjave se glasi: »Zavedajoč se odgovornega trenutka, izjavlja koroški deželni zbor v imenu prebivalstva, ki ga zastopa, da bo varoval zdaj in vselej slovenskim sodeželanom njihove jezikovne in nacionalne značilnosti, ter da bo posvečal njihovem duhovnemu in gospodarskemu razcvitu enako skrb kot nemškim prebivalcem dežele.«

75 let po tej izjavi je upravičeno vprašanje: kakšen je položaj koroških Slovencev leta 1995? Ob tem vprašanju pride mo do dveh ugotovitev.

Prva je: število Slovencev od ljudskega štetja do ljudskega štetja nazaduje. Medtem ko je iz štetja 1910, torej zadnjega štetja pred ljudskim glasovanjem razvidno, da je navedlo v mejah današnje Koroške 65.661 oseb slovenščino kot občevalni jezik, izkazuje štetje iz leta 1991 le okoli 15.000

(dalje na str. 18)

'Želimo urejeno partnerstvo na vseh področjih'

(Govor predsednika NSKS Nantija Olipa)

(Op. ur.: Nanti Olip je bil slavnostni govornik na odprtju spomenika pred Mohorjevo hišo. Fotografija spomenika je že bila v AD objavljena.)

Jaz sem tu — mi smo tu — wir sind hier — nadvse razveseljiva ugotovitev ob 75-letnici odločitve, plebiscita, ko smo se Korošci izrekli za to, da želimo ostati tu. Da, koroški Slovenci smo tu, in hočemo ostati tu.

Zgodovina tega stoletja nam ničesar ni prizanesla; s plebiscitom leta 1920 smo se odločili, da ostanemo tu - veliko so nam za to odločitev ponudili:

- v deželi bo vladala politika sprave in pravice

- slovenskogovorečim sodeželanom zagotavljamo zdaj in za vse čase jezikovno in narodnostno svojelike ter skrb za duhovni in gospodarski razcvet

- demokratična načela Republike Avstrije zagotavljajo, da se bo upoštevala volja slovenskega prebivalstva v polnem obsegu.

In po letu 1920 - obljube so ostale prazne. Demokratična odločitev prebivalstva, možnost izbire med dvema opcijama se je sprevrgla v sovraštvo in mržnjo do vseh, ki so se opredelili za možnost, da volijo z »ne«. Iz zmagovalcev — Slovencev in Nemcev — so napravili enostranske heroje, borce, brambovce, kot da bi kdo premagal koga. Postavile in začrtale so se meje, tako v deželi, kot med ljudmi.

Baje s krvjo zarisana meja na Karavankah ni držala dolgo. Navidezni samozvani zmagovalci leta 1920 so jo začeli rušiti sami. Meje med ljudmi so postale še globlje, die Endlösung - »dokončna rešitev« — naj bi odstranila vse težave v deželi.

Ponižan, tepen, izgnan, deloma ubit in obglavljen slovenski narod je na novo zaživel, se spet oglasil, spet pel, začel ustvarjati in graditi svojo prihodnost. Še vedno v deželi ni prišlo do spoznanja, da se je naredila koroškim Slovincem v tem stoletju dva- in večkrat velika krivica, da je treba te krivice poravnati in začeti nova razmišljanja — upoštevanje slovenskogovorečega sodeželanom v deželi, upoštevanje pra-

vic, ki mu jih zagotavlja država v členu 7 ADP.

Koroški Slovenci smo čakali in upali, vztrajali, veselili smo se vsakega pozitivnega premika, prestati pa smo morali ponovna poniževanja. Niti krajevni napisi niso smeli nemo govoriti o tem, da Koroška ni jezikovna enolončnica, marveč dežela, v kateri govorimo slovenski jezik, govorimo pa tudi jezik sodeželana, soseda.

Slovenci smo sooblikovali razvoj te dežele, jo obogatili s svojo kulturo, pesmijo, jezikom, se vključili v politični in gospodarski razvoj, popestrili in oplešali sliko dežele ob Dravi, in na to smo ponosni.

Pa smo le dočakali dan, ko se vzdušje v deželi izboljšuje, današnje srečanje to potrjuje. Pobude prihajajo večinoma iz vrst narodne skupnosti, tako tudi za ta kraj srečanja, ki ga je uresničila Mohorjeva družba.

Ne moremo pa zamolčati dejstva, da je 75-letna doba mržnje, boja zmagovalca nad poražencem, doba ločevanja jezikov in ljudi privedla veliko slovensko govorečih do tega, da pozabijo bogastvo, ki jim je bilo položeno v zibel.

Zato je potrebno, da začnemo na novo razmišljati o prihodnosti dežele.

Bogastvo dveh jezikov in kultur hočemo ohraniti in ga posredovati naslednjim rodovom. Vzpostaviti hočemo temelje sožitja, ki bodo zasidrani na medsebojnem upoštevanju in spoštovanju. Dvojezični krajevni napisi v takem vzdušju ne morejo in ne smejo biti kamen spotike in vir sporov, temveč izraz medsebojnega spoštovanja in bogastva, ki je prisotno v tej deželi.

Želimo urejeno partnerstvo na vseh področjih, ki upošteva dva naroda in dva jezika, ki sta skupno odgovorna za dober in v prihodnost obrnjen razvoj te dežele.

Tako partnerstvo pa mora vsebovati tudi možnosti in kraje srečanja, izmenjave mnenj, uresničitev želja, pripravljenost, da se vsi počutimo domače. Zajamčen mandat izvoljenemu predstavniku slovenske narodne skupnosti v deželnem zboru bi posredoval

(dalje na str. 18)

Predsednik NSKS Nanti Olip je bil slavnostni govornik na odprtju »Kraja srečanja / Stätte der Begegnung« pred Mohorjevo hišo.

Praznovanje 75. obletnice plebiscita

10. oktober 1995 — nov začetek?

(Komentar Janka Kulmescha v Našem tedniku 13. 10. 1995)

Praznovanje 75-letnice koroškega plebiscita se je v marsičem razlikovalo od prejšnjih 10.-oktobrskih proslav. Ozračje je bilo dokaj bolj sproščeno, dejstvo, da je tokrat prvič spregovoril pripadnik slovenske narodne skupnosti v slovenščini, pa je dalo jubileju posebno noto.

Vzrokov za to je več. V Avstriji oz. na Koroškem vedno bolj sooblikujejo javno življenje pripadniki mlajše generacije, generacije, ki se ni šolala v času nacizma ali neposredno po koncu 2. svetovne vojne. Ta generacija je bolj odprta in neobremenjena. Predvsem pa je treba upoštevati splošni razvoj v Evropi, pristop Avstrije k EU in navsezadnje tudi uvedbo demokracije v Sloveniji.

Da podiranje duhovnih in fizičnih meja ne more ostati brez posledic, je spoznal celó Kärntner Heimatdienst. Od kar so se v Sloveniji spremenile družbenopolitične razmere, ne more več udrihati po nas, da smo »titokomunisti«. Od kar se v naši deželi vedno bolj uveljavlja zavest, da parole od včeraj niso ravno najbolj verodostojne za reševanje današnjih in jutrišnjih problemov, še najmanj pa privlačne za mladino, si skuša KHD dati novo, »bolj moderno« podobo. Prevelik je strah dr. Feldnerja, da bi v nasprotnem primeru zgubil mladino in da 10. oktober ne bi več imel tistega pomena, kakršnega ima za koroško politiko od vsega začetka.

Toda tega strahu nima samo KHD. Tudi odgovorni deželni politiki imajo interes, da praznovanje 10. oktobra ne bi zgubilo na tradicionalnem pomenu. Vrhu tega želijo avstrijski in mednarodni javnosti dokazati, da Koroška ni dežela večnih včerajšnjikov, dežela, v kateri večina ne mara manjšine.

Zato je bil glavni cilj privedel letošnje plebiscitne proslave, da bi pridobili zanjo tudi koroške Slovence. To jim je v glavnem uspelo. Veselje deželnega glavarja dr. Zernatta in njegovih vladnih kolegov je bilo temu primerno veliko in povsem razumljivo. Uspelo jim je doseči sodelovanje koroških Slovencev brez zahtevnejših pogajanj z narodno skupnostjo; vrhu tega se je lahko dr. Zernatto sončil v vlogi uspešnega posredovalca med NSKS in ZSO (= Zveza slovenskih organizacij, levo usmerjena skupina, ki deluje kot protiutež NSKS, op. ur. AD).

Kakor je treba koroški politiki priznati, da se je po svoje odzvala izzivu sodobnega časa, pa kljub temu zahteva vprašanje, ali je bil 10. oktober 1995 nov začetek v koroški manjšinski politiki, skeptičen odgovor. Dejstvo je, da se koroška oz. avstrijska politika v zadevi zajamčenega deželno-zborskega mandata javno-

pravnega zastopstva, dvojezičnih otroških vrtcev, razširitve slovenskih oddaj ORF itd. obnaša mačehovsko.

Zadnji napredki so bili leta 1988, ko smo dosegli memorandum oz. dvojezično TAK, slovenske televizijske oddaje in redne finančne podpore. Kakor je znano, je do memorandumu prišlo zato, ker je avstrijska vlada imela velik interes, da vstopimo koroški Slovenci v svet.

Usodno bi bilo, če bi se po letošnji plebiscitni proslavi izkazalo, da je bila njen namen samo dokazati mednarodni javnosti, da je koroška manjšinska politika »zgodna za Evropo« (dr. Zernatto).

Želja po dialogu in sožitju je umestna. »Etnično partnerstvo« (Nanti Olip) pa zahteva več — zahteva predvsem uredničenje posebne manjšinske zaščite, kakor je to poudaril zvezni predsednik dr. Klestil. V primeru deželnozbornskega mandata in drugih odprtih vprašanj se bo izkazalo, ali bodo Klestilove besede padle na rodovitna tla.

Če ne bodo, bomo deležni podobnih izkušenj kakor pred 75 leti. Ko so koroški deželni politiki pred plebiscitom leta 1920 slovesno obljubili, da bodo zajamčili narodno enakopravnost koroških Slovencev, je mnogo pripadnikov naše narodne skupnosti tem obljubam verjelo. Kar se je po plebiscitu dejansko zgodilo, je znano: preganjanje zavednih koroških Slovencev, zlasti učiteljev, izseljevanje — asimilacija. Slovesne obljube tedanjih koroških politikov so se izkazale kot prazne.

Če pa se tokrat Klestilove besede ne bodo izkazale kot prazne, bomo lahko upravičeno rekli, da je bil letošnji 10. oktober dejansko nov začetek v odnosih med obema narodoma na Koroškem. Da bo temu tako, pa bo navsezadnje odvisno predvsem tudi od nas samih.

Dr. Valentin Inzko

(nadaljevanje s str. 17)

sliko omizja, ob katerem se partnerstvo uresničuje, in to ne le ob izjemnih prilikah, temveč stalno in z vsemi.

Mesto Celovec je sprejelo znamenje, ki priča o prisotnosti Slovencev v glavnem mestu Celovec/Klagenfurt in v deželi. Domenigovo delo (= spomenik, op. ur.) stoji pred nami kot opozorilo, da se ustavimo in pomislimo. Sledovi na plošči so zgovorni, treba jih je razumeti in udejanjiti, tu in povsod tam, kjer živimo Slovenci.

Podpirajmo Slovenijo!

Prijatelj's Pharmacy
St. Clair Ave. & E. 68 St. 361-4212
IZDAJAMO TUDI ZDRAVILA
ZA RAČUN POMOČI DRŽAVE
OHIO. — AID FOR AGED
PRESCRIPTIONS

Govor Nantija Olipa

(nadaljevanje s str. 17)

oseb. To dramatično nazadovanje je za koroške Slovence zelo zaskrbljujoč pojav, saj dobiva manjšina ob tem občutek, da izumira.

Preveč boleče so tudi še v spominu posledice potujčevanja, ter nasilja v času nacional-socializma, ki je izzvalo protinacistični upor. V bridkem spominu je seveda tudi podiranje dvojezičnih tabel leta 1972 in sploh vsa prizadeta ponižanja.

Druga ugotovitev ob vprašanju, kakšno da je stanje koroških Slovencev leta 1995, pa je: koroški Slovenci so v zadnjih desetletjih močno utrdili svoj kulturni položaj. S tremi višjimi šolami, Zvezno gimnazijo za Slovence, Dvojezično trgovsko akademijo in Zvezno višjo šolo za gospodarske poklice dobiva slovenska manjšina vedno večji intelektualni potencial.

Tudi dom katoliške prosvete Sodalitas v Tinjah je pomembno žarišče versko-kulturne dejavnosti in kraj dialoga med Slovenci in Nemci na Koroškem in v Avstriji. Visoko število izobražencev-strokovnjakov se odraža tudi v gospodarskih ustanovah koroških Slovencev ter na številnih drugih področjih.

Da se je vzdušje v deželi izboljšalo, dokazujejo pogosta srečanja nemško in slovensko govoreče mladine, skupna praznovanja državnega praznika pod geslom »Dober večer so sed - Guten Abend Nachbar!« in vrsta skupnih iniciativ na cerkvenem, kulturnem, univerzitetnem, medijskem in deloma tudi na političnem področju.

Neglede na to je pa naravno, da je številčno majhna narodna skupnost v skrbi za svoj obstoj in nadaljnji razvoj. Tako razpravljata Narodni svet koroških Slovencev in Zveza slovenskih organizacij v lastnih vrstah, v okviru narodnostnega sosveta pri uradu zveznega kanclerja in tudi s političnimi strankami o zastopstvu Slovencev v deželnem zboru, o izboljšanju zakona o narodnostnih skupnostih, o dvojezičnih otroških vrtcih, slovenski glasbeni šoli ter razširitvi slovenskega radijskega ter televizijskega programa.

Vzdušje med Slovenci in Nemci na Koroškem se je nedvomno izboljšalo, kar obeta stvarno reševanje vprašanj, ki jih zastopniki koroških Slovencev iznašajo. •

Ključne značilnosti slovenske slovenske politike, 1929-1955

(nadaljevanje s str. 16)

Medtem ko so italijanska vojaška poveljstva že od začetka okupacije spodbujala nezaupanje in celo sovraštvo do Slovencev, je visoki komisar avgusta 1942 s svojimi predlogi za hitrejšo italijanizacijo pokrajine pokazal prave namene okupacije. Predvidevamo, da bi italijanski okupator glede na Mussolinijevo izjavo iz junija 1941, da je treba narodnostne meje izenačiti z novimi državnimi mejami, če bi Italija vojno dobila, obravnaval Slovence v Ljubljanski pokrajini enako kot dotlej primorske Slovence.

Madžarski okupator v Prekmurju in v občini Razkrižje si je prizadeval obnoviti nacionalnopolitične razmere pred letom 1919, preden je Prekmurje prišlo v Jugoslavijo. Njegov okupacijski sistem je bil milejši od nemškega na Štajerskem in trši od italijanskega v Ljubljanski pokrajini.

Prekmurske Slovence je imel za Vende, ki naj bi bili celo neka iz Keltov izvirajoča, a samosvoja mešanica, ki po krvi, tradiciji in kulturi sodi v madžarsko državo. Tudi on je izganjal prišleke, zlasti izobražence in koloniste, zatrl slovenski tisk, a dopuščal prekmursko narečje z madžarsko pisavo, uvedel madžarske šole, madžarsko kulturno društvo in mladinsko organizacijo, madžariziral upravo itd.

Kršč mednarodno pravo, sta madžarski (že leta 1941) in nemški okupator (leta 1942) na Slovenskem uvedla vojaško obveznost in mobilizirala večdeset tisoč (po nekem podatku okoli 35.000) slovenskih mladencev in mož v svojo vojsko. Nemški okupator je v nemško vojsko in v obvezno uniformirano državno delovno službo (Reichsarbeitsdienst) v Spodnji Štajerski mobiliziral 22 letnikov, v Gorenjski in Mežiški dolini pa 11, nakar je iz političnih in gospodarskih razlogov spomladi 1944 mobilizacijo opustil. Tudi ta ukrep naj bi pomagal ponemčiti in pomad-

Odnos prebivalstva do okupatorjev

Po priključitvi Avstrije k nemškemu rajhu spomladi 1938 se je na Slovenskem zelo okrepila nacistična propagandna dejavnost. Nemštvo, večinoma vključeno v Švabsko-nemško kulturno zvezo (Schwäbisch-deutscher Kulturbund), ki so ga jugoslovanske oblasti 1939 ponovno dovolile, se je večinoma nacificiralo in

žariti zasedene slovenske pokrajine.

Samo italijanski okupator (še) ni segel po tem ukrepu, ga je pa ves čas izvajal v t.i. Julijski krajini, t.j. v Slovenskem primorju, Istri in Beneški Sloveniji, kjer je tudi v vojnem času vztrajal pri začrtani raznarodovalni politiki.

Izkoriščanje gmotnih zmogljivosti zasedenih slovenskih pokrajin ni bilo pri vseh okupatorjih enako, saj so dobili gospodarsko zelo različno razvita in poljedelsko tudi zelo različno rodovitna območja.

V tem pogledu je bil nemški okupator veliko na boljšem od italijanskega, ki se je od surovin lahko okoriščal samo z lesom, ki ga je Italiji zelo primanjkovalo. Zaradi različne gospodarske razvitosti Slovenije v primerjavi s severno Italijo je italijanski okupator na bivši rapalski meji obdržal carinsko mejo in celo jugoslovanske carinske tarife. Za prehrano prebivalstva Ljubljanske pokrajine je moral veliko večino živil, zlasti moke, testenin in riža, uvoziti iz Italije ali od drugod.

Za nemškega okupatorja je bila zelo pomembna oborožitelna industrija, predvsem železarstvo in kovinarstvo, in je vanjo tudi mnogo investiral (graditev tovarne aluminija v Strnišču, tovarne letalskih delov na Tezmem, elektrarni pri Dravogradu in Mariboru itd.), Slovenske gorice in Haloze pa sta pomenili celo drugo največje vinogradniško območje na njegovem interesnem območju.

Pomembna je bila zanj tudi delovna sila, zato je hitro odpravil brezposelnost, uvedel obvezno registracijo delovnih moči in jih pošiljal na delo v avstrijske in nemške pokrajine. Okoli 50.000 slovenskih izgnancev v preselitvenih taboriščih v mnogih nemških pokrajinah in na Poljskem ter v Franciji je bilo tudi cenena delovna sila.

je nemško okupacijo v Spodnji Štajerski, Mežiški dolini in na Gorenjskem doživljalo eforično kot »rešitev izpod srbskega jarma«. Medtem pa je italijanska okupacija Ljubljane in Dolenjske tamkajšnje Nemce zelo razočarala in so zato tudi kmalu pristali na svojo preselitev »domov v nemški rajh«.

Navdušenje za Adolfa Hitlerja in njegov »novi red« je v prvih tednih okupacije zajel širši krog prebivalstva, kot ga je lahko pridobila nacistična propaganda pred aprilom 1941. Zaradi slabih socialnih razmer v Kraljevini Jugoslaviji in drugih vprašanj, ki jih ona ni rešila, je veliko ljudi pričakovalo, da se jim bo izboljšal gmotni položaj.

To upanje so krepili tudi ne-

(dalje na str. 19)

BRICKMAN & SONS FUNERAL HOME

21900 Euclid Ave.

481-5277

Between Chardon & E. 222nd St. — Euclid, Ohio

Sožitje z ne-Slovenci je odvisno od njihovne lojalnosti do nas

— Referendum o državljanstvu —

V Sloveniji je najbolj aktualna tema pobuda za referendum, na katerem bi odločali o predlogu za odvzem državljanstva tistim, ki so ga pridobili po sedaj že razvpitem 40. členu zakona o državljanstvu. Formalno sta pobudo vložila poslanca Štefan Matuš iz Slovenske ljudske stranke in Marjan Poljšak iz samostojne poslanske skupine v ustanavljanju.

Naj spomnimo, da so slovensko državljanstvo Neslovencem (v ljudskem izrazoslovju *južnjakom*), ki so ob plebiscitu za osamosvojitve Slovenije imeli prijavljeno stalno prebivališče v njej in so v njej tudi dejansko živeli, s skupno izjavo v decembru leta 1990 zagotovile vse tedanje politične stranke, od strank slovenske pomladi pa do nekdanjih oz. prenovljenih komunistov.

»Ob osamosvojitvi Slovenije smo obljubili nekatere stvari, za katere smo imeli tehtne vzroke, sicer bi se marsikaj lahko končalo bolj krvavo,« opozarja nekdanji notranji minister in sedanj varuh človekovih pravic Ivan Bizjak. V mislih ima očitno nevarnost, da bi se Neslovenci uprli (nemara z demonstracijami ali celo nasiljem), če jim nova država ne bi vnaprej zagotovila domnevnih pravic, t.j. predvsem državljanstva.

Predlagatelj referenduma naj bi do 17. decembra zbrali 40 tisoč podpisov v podporo odvzema državljanstva. Toda do tega zagotovo ne bo prišlo, ker v pravni državi ni mogoče odvzeti pravic, ki so bile podeljene v skladu z ustavo in zakoni. »Takšen ukrep bi bil moralno nedopustljiv, Sloveniji pa bi prizadejal tudi mednarodno sramoto,« je v posebni izjavi zapisala komisija Pravičnost in mir pri Slovenski škofovski konferenci.

Seveda gre za tehtne pomsleke in obrambo pravne države, ki pa lahko veljajo samo za že urejeno državo in družbo, kar pa Slovenija ni. Ni moč zanikati dejstva, da so po plebiscitu za samostojno državo podeljevali državljanstvo zelo lahkotno in ne da bi upoštevali z zakoni predpisanih pogojev.

Pričakovali so, da bo slovensko državljanstvo pridobilo samo kakih 16 tisoč oseb

(stroški postopka so znašali le 600 tolarjev, kar je povzročalo tudi ironične pripombe *južnjakov*), dejansko pa je omenjeni status, to je slovensko državljanstvo, pridobilo kar okoli 171 tisoč Neslovencev.

Predstavniki političnih strank so v državnem zboru sicer poudarjali, da bi bil referendum o odvzemu državljanstva za pravno in demokratično državo, za kakršno se razglašajo Slovenija, škodljiv, toda hkrati so tudi navajali vrzeli na področju državljanstva. Ta status oz. vrednoto so si namreč pridobili tudi mnogi, ki so bili obsojeni zaradi kaznivih dejanj ali so sodelovali v vojni proti Sloveniji.

V Sloveniji se velika večina novih državljanov (med njimi je okoli 23.000 Srbov in 5000 Črnogorcev, ki so bili največji privrženci bivše Jugoslavije oz. somišljeniki Miloševića) še ni in se najbrž tudi noče dejavno vključiti v odnose in norme slovenske države.

Predsednik Slovenske ljudske stranke Marjan Podobnik je na državni televiziji omenil tudi možnost t.i. pete kolone v Sloveniji, ki bi jo lahko predstavljali posamezni Neslovenci. Najbrž pa je veliko resnice v izjavah Saše Lapa, vodje Slovenske nacionalne desnice. Po njegovem je »naš nacionalizem še vedno v mejah patriotizma; edini nacionalizem, ki je v Sloveniji vreden obsojanja, pa je albansko-mafijski tribalizem, srbski šovinizem in muslimanski fundamentalizem«.

Problematika državljanstva bo v Sloveniji gotovo tudi v prihodnosti burila duhove. To pa tudi zato, ker je bila nova slovenska država pri dodeljevanju državljanstva zelo ustrezljiva do južnjakov, omejevalna pa do Slovencev, ki žive v tujini. Tako naj bi v inozemstvu (k slednjemu sodi tudi Bosna in Hercegovina) prebivalo okrog 200.000 Slovencev po rodu, ki imajo pravico do slovenskega državljanstva, a tega v dosedanjih postopkih niso mogli pridobiti.

V Sloveniji se v takem vzdušju nadaljuje zbiranje podpisov v podporo referendumu o odvzemu državljanstva. Sodeč po odzivu javnosti, bo morda uspelo zbrati 40 tisoč podpisov. Gotovo pa je, da bo Ustavno sodišče referendum preprečilo, ker da bi bil protiustaven in nezakonit. F.Z.

Kat. glas, 11.2.1995

SLOVENSKO AMERIŠKO SKUPNOST PODPRIMO!

TEDENSKA INFORMACIJA

1. — **Izbris parlamentarne stranke iz registra političnih strank.** Ministrstvo za notranje zadeve (MNZ) je pred kratkim izdalo odločbo, s katero je vlada izbrisala stranko Zeleni Slovenije iz registra slovenskih političnih strank. Formalni razlog za izbris je neusklajenost statuta omenjene stranke z zakonom o političnih strankah.

Vodstvo Zelenih Slovenije zanika obtožbe in poudarja, da gre za povsem politične razloge izključitve ene od opozicijskih parlamentarnih strank iz volilnega boja za državne volitve leta 1996. Odločba je tudi nezakonita in protiustavna, saj je stranka po odločbi izbrisana iz registra za nazaj in sicer od aprila 1995. Kršen je bil tudi upravni postopek, saj je odgovorna oseba v MNZ na domnevno spornost statuta vodstvo stranke opozorila le preko telefona, nikoli pa z uradnim dopisom.

SDSS podpira zahteva Zelenih Slovenije, da Vrhovno sodišče čimprej razreši sporen izbris oz. da minister za notranje zadeve po vložitvi tožbe sam izniči odločbo, kar mu dopušča zakon.

V ozadju prizadevanj za izbris stranke Zelenih iz registra so že nekaj let trajajoči poskusi najmočnejše vladne stranke LDS, ki si skuša skupaj z ZL (nekdanji komunisti) ustanoviti drugo satelitsko ekološko stranko, ki bi bila pod vladnim vplivom.

2. — **Interpelacija o delu in odgovornosti ministra za gospodarske dejavnosti.** Včeraj (16. nov.) vlada ponovno ni obravnavala stališč do interpelacije o delu in odgovornosti ministra za gospodarske dejavnosti dr. Maksa Tajnikarja (ZL - nekdanji komunisti), ki jo je pripravila SDSS in o kateri smo pisali v zadnji tedenski informaciji. Takšno ravnanje predsednika slovenske vlade dr. Janeza Drnovška je ne-

sprejemljivo, saj obstajajo dokazi, da je minister odobril, da se sredstva, ki so bila namenjena za sanacijo podjetja Tam, uporabijo za poplačilo spornih pogodb in neupravičenih provizij posredniku iz nekdanje Jugoslavije.

Za zavlačevanje z začetkom razprave o interpelaciji sta dva razloga. Pred vrati je parlamentarna razprava o proračunu za prihodnje leto, ki bo v višini, kot ga je predlagala vlada (570 milijard SIT) sprejet le, če bo med strankami vladajoče koalicije vladal konsenz. Ta je ob dejstvu, da je minister za gospodarske dejavnosti član ene od strank vladajoče koalicije, lahko zelo hitro porušen.

Drugi razlog za zavlačevanje pa je taktika pridobivanja na času in zmanjševanja pozornosti javnosti v zvezi s spornim ravnanjem ministra za gospodarske dejavnosti.

3. **Škandal brez primere.** Poslanec Liberalno demokratske stranke Slovenije (LDS) g. Igor Omerza je pred kratkim v parlamentu ob preverjanju prisotnosti pritisnil hkrati na dve glasovalni tipki (svojo in poslanskega kolega, ki je že prijavil svojo prisotnost kot predsedujoči Državnemu zboru). To je odločilno vplivalo na rezultat glasovanja, ki je bilo kasneje razveljavljeno. SDSS je zahtevala, da se ob tem nezaslišanem dejanju poslanca ukrepa in da se do dejanja opredeli tudi njegova stranka.

Kljub večkratnim javnim pozivom predsedniku LDS in hkrati predsedniku vlade se dr. Janez Drnovšek do danes ni odzval, niti se do takšnega ravnanja ni opredelila LDS. Takšno »stališče« je moč razumeti kot podpiranje ravnanja poslanca, ki nima primere v parlamentarnih demokracijah razvitih držav. Če pa že, zanesljivo ne ostanejo brez posledic za poslanca, ki tako ravna.

KLJUČNE ZNAČILNOSTI...

(nadaljevanje s str. 18)

kateri okupatorjevi ukrepi, npr. zmanjševanje brezposelnosti, izboljšana preskrba najrevnejših slojev itd. Na tako razpoloženje ljudi je vplivalo tudi razočaranje zaradi nepričakovano hitrega zloma jugoslovanske vojske, nepretrgana vrsta zmag sil Osi, ko sta se Nemčija in njena oblast zdeli trdni in mogočni.

V glavnem velja, da so bili v prvem obdobju okupacije najbolj zagreti za »novi red« gmotno šibki sloji prebivalstva, pa tudi del srednjih kmetov je pričakoval izboljšanje svojega položaja. Med slovenskimi izobraženci, ki jih je nemški okupator kmalu mnogo zaprl in izgnal, so bili tisti, ki niso ostali zavedni Slovenci, redke izjeme. Izobraženci so se ob okupaciji čutili kot osamljeni zavedni Slovenci sredi od nemške propagande zaslepljene ljudstva.

Med Slovenci, ki so se ob okupaciji navduševali nad »novim redom« ali mu vsaj niso bili nenaklonjeni, je bilo največ takih, ki pred vojno niso bili politično vidno opredeljeni. Med mlajšim rododom, ki je prej deloval v katoliških, liberalnih in delavskih društvi, je bilo veliko zavednih Slovencev.

Odnos nemški okupaciji privrženega dela slovenskega prebivalstva se je začel razmeroma kmalu spreminjati. Ugotovitev, izrečena na ustanovnem

sestanku Osvobodilne fronte slovenskega naroda 26. aprila 1941 o začasnosti uspehov okupatorjeve socialne demagogije, se je izkazala kot dokaj natančna napoved. Celotno del spodnještajerskih Nemcev, ki je zaslutil, da bo ravnanje nacistične okupacijske uprave s Slovenci lahko imelo zanj slabe posledice, je spreminjal odnos do takšne politike.

Med najpomembnejšimi vzroki za spreminjanje odnosa do nemške okupacije je bilo okupatorjevo nasilno, celo kruto raznarodovanje, zlasti množično izganjanje Slovencev.

Do spoznavanja pravih namenov nacistične okupacije in s tem do spreminjanja odnosa do okupatorja je prišlo v času, ko so potekale priprave na odpor in v času prvih uporniških dejanj. Ostre okupatorjeve represalije so povzročale turbotno razpoloženje, a hkrati poglobljale razdor med njim in večino slovenskega prebivalstva.

V Prekmurju, ki je po kratkotrajni nemški vojaški zasedbi prišlo pod madžarskega okupatorja (razen nekaj vasi ob potoku Kučnica), se je še pred aprilom 1941 razmahnila propaganda nacistov in madžarskih revizionistov. Prekmurske Nemce je zamenjava okupatorjev zelo razočarala, prekmurske Madžare pa navdušila.

Del evangeličanskih pastorej je bil madžarsko ali nemško usmerjen. V primerjavi z obdobjem pred letom 1919 se je slovenska narodna zavest med obema svetovnima vojnama le okrepila, in to zlasti med mlajšim rododom. Odpor proti okupatorju je v Prekmurju lahko našel oporo predvsem med slovenskim življem.

Na italijanskem zasedenem in nato priključenem območju, v Ljubljanski pokrajini, je bila Ljubljana v posebnem položaju. Medtem ko je prej imela okoli 7% prebivalstva svojega upravnega območja, tj. dravske banovine, je imela sedaj celo 26 ali 27% prebivalstva Ljubljanske pokrajine.

Vsi trije okupatorji so sicer razpustili dotedanje slovenske oz. jugoslovanske politične stranke, nemški in madžarski okupator sta celo izganjala njihove funkcionarje in zalepnila njihovo imetje, vendar so v Ljubljani okrnjena vodstva strank ilegalno še obstajala, predstavnika katoliškega in liberalnega tabora pa je italijanski okupator celo vzel v svoj sosvet ali konzulto.

Italijanske oblasti so v načrtovani zasedbeni politiki skušale pridobiti predvsem naklonjenost slovenskih izobražen-

(dalje na str. 20)

MALI OGLASI

FOR RENT

Groewood. Double, down, 2 bdrms. Modern garage. No pets. \$440. Call 1-216-257-2888 (44-47)

Zelev Funeral Home

Memorial Chapel

452 E. 152 St.

Phone 481-3118

Addison Road Chapel

6502 St. Clair Ave.

Phone 361-0583

Family owned and operated since 1908

Vladimir M. Rus Attorney - Odvetnik

6411 St. Clair (Slovenian National Home)
391-4000

(FX)

Misijonska srečanja in pomenki

1108. Salezijanec Pavel Bernik, dolga leta

profesor v salezijanskih semeniščih v Indiji, ki je pomagal formirati celo vrsto mlajših sobratov domačinov, se je prouglasil že z božičnimi vosci 27. oktobra, ko piše:

»Upam, da Vas dobijo te vstice pri dobrem zdravju in da Vam pridejo ob pravem času ali vsaj med osmino praznika Vašega velikega patrona Karla Boromejskega. Naj Vas Bog na njegovo priprošnje obilo blagoslovi.

Vedno z zanimanjem čitam *Misijonska srečanja in pomenke*. Ti članki nikakor niso pušta kronika dogodkov. Vi vsakokrat obogatite bralca s kakšno dobro mislijo in pobudo.

Bližajo se tudi božični prazniki. Ne bi rad zamudil priložnosti ne da bi Vam in vsem Vašim pomagačem v MZA voščil obilo blagoslova Deteta Jezusa, veselja in miru kot je naznanil angel betlehemskim pastirjem in kot je vsa angelska truma proglasila ljudem dobre volje.

Vedno Vam hvaležni Pavel Bernik, misijonar, Salesian College, Post Box 43, Dimapur - 797 112, Nagaland, India.

24. oktobra je iz Ljubljane sporočil misijonar Andrej Majcen, da so imeli 8. oktobra slavje pri sv. Heleni, kjer so postavili spomenik dr. Janežu, pionirju iz Čaotunga in Lotunga. Ozdravil je zadnjo pljučnico in izrinil hud kašelj. Te dni je prišel Mlinarič s polomljenimi nogami in jutri odideta nazaj v Indijo brata Zabret in Kešpret. Hvaležen je želel tudi vse najboljše za sv. Karla.

26. oktobra je s terase župnišča v Kočevju padla 73-letna usmiljenka Rozalija Ivanka Šmalc, po rodu iz Ribnice. Na poledenelih ploščicah ji je okrog 9. ure spodrsnilo, ko je otepala tepih. Padla je pod kovinskim okvirjem nedokončane ograje na terasi 3 metre globoko. Zaradi zloma lobanj-

skega dna in tilnika je umrla že med prevozom v Klinični center v Ljubljani. Pokopali so jo 20. oktobra na Žalah.

Kdo med nami, ki smo delili begunstvo v taborišču Servigliano v Italiji, se ne bi spomnil kreditne zadrage, kjer smo v trgovini lahko našli mnogo cenenih stvari za naše skromne potrebe? Rajna Ivanka in Lavričeva Ivanka sta postregli z nasmejanim obrazom, polni življenja, dokler nista odšli v sienski postulat usmiljenk.

Šmalčeva je po zaobljubah delovala dolga leta v Parizu v ekonomatu, in potem postala provincijalka vseh usmiljenk v Jugoslaviji za šest let. Nasledila jo je za 6 let Vera Pavla Škrbec, ki je sedaj zelo bolna pri sv. Jakobu blizu Ljubljane. Lavričeva je kmalu zbolela in je še vedno v bolnici v domovini.

Dve ostali iz iste skupine petic, ki so se z menoj preko Ancone 15. maja 1946 vozile v Sieno v postulat usmiljenk, sta s. Julija Rus in s. Terezija Telič, obe v Santiagu, Čile, prva v Zavodu za ostarele, druga deluje še v bolnici, čeprav uradno upokojena. S. Telič je v revoluciji izgubila brata domobranca, ki so ga zelo mučili. S. s. Škrbčevo sta obe iz istega kraja v Cerknici.

Molitve potrebujeta za zdravje naša odbornica MZA v Jolietu, Ill., ga. Slavka Schöner in Neimenovana dolgoletna sodelavka iz Clevelanda za oči.

V MSIP 1106 je na fotografiji v Quebecu škof dr. Gregorij Rožman in ne dr. Šuštar. (Za napako se iskreno opravičujem. Ur. AD.)

Poleti je bil na obisku v Torontu in Montrealu misijonar Klemen Štolcar, svetni duhovnik, ki deluje na Madagaskarju. V oktobru pa o. Janez Mujdrica, zambijski misijonar, ki že eno leto študira v Angliji.

25. oktobra je prejel misijonski križ iz rok nadškofa dr. Šuštarja frančiškan o. Pepi Lebreht iz župnije Sv. Trojice v Slovenskih goricah. Po kratkem študiju francoščine v Parizu, je o. Pepi v frančiškanski cerkvi Marijinega Oznanjenja vzel slovo od prijateljev, ki jih je 4 leta po ordinaciji misijonsko povezoval in navduševal. Odhaja na pomoč o. Milanu Kaduncu v državo Benin v Afriki. Upajmo, da ga mnogi prijatelji ne bodo pozabili v molitvi in denarni pomoči, ko bo garal v vinogradu, daleč od njih. On je prvi slovenski duhovnik v zadnjih devetih letih, ki odhaja na misijonski teren.

Dve laični misijonarki sta odšli v Zambijo, da oo. jezuitom pomagati organizirati gospodinjstvo šolo v Nangomi.

18. novembra je predavala laična misijonarka Terezika Srebrnič študentom v tržaškem Slovenskem kulturnem klubu o temi »Moja Afrika«.

Predsednica Marija Jeretina

je 15. novembra telefonično sporočila, da so imeli v MZA Joliet, Ill., 11. in 12. novembra običajno Prodajo peciva, ki je prinesel za vse naše misijonarje in pionirke \$1.438 pomoči. Istočasno je z bratoma prevzela za eno leto vzdrževanje indijskega diakona Bennya Matthewa Elemplakkata iz 4. leta teologije.

Neimenovana dolgoletna dobrotnica iz New Yorka je darovala za enega diakona v Indiji vzdrževalnino \$350 in za vse slovenske misijonarje in misijonarke na Madagaskarju \$150. Njen kandidat je Roy Pulakudichirakandathil.

Tretjega kandidata sta prevzeli sestri ga. Paula Vrečar in Mary Kette iz Bessemere, Pa. Njun diakon je George Parambithadathil.

Zelo upamo, da se bo javil še kak dobrotnik za prevzem četrtega diakona iz te skupine štirih v Indiji. Posvečeni bodo vsi štirje v decembru 1996.

Družina Franca Želko iz Willowdala, Ontario, je daro-

vala US \$200 za vzdrževanje njihovega bogoslovca.

Neimenovani iz Toronta je poslal US \$600 za v Ljubljani vzdrževanega bogoslovca, ki ga že več let podpira.

Družina Ted Horn iz Monterey, Kalif., darovala \$600: za razdelitev letne pomoči vsem našim misijonarjem ta božič \$400, za g. Jose Horn v Argentini \$150, in za vzdrževanega Johna Forkuo v Ghanu, Afrika, \$50.

V spomin rajnega Franka Perušek je žrtvovala Neimenovana iz Euclida, O., \$250 za misijonske potrebe v svetu. Ista vzdržuje še dva slovenska bogoslovca v Ljubljani, enega iz ljubljanske, drugega iz koprške škofije.

Devetdesetletna mati škofa Metoda Piriha je na smrtni postelji, in on zato ni mogel v ZD na odprtje Slovenskega središča Slovenski kulturni dom v Lemontu, Ill. Molimo zanjo.

Neimenovana iz Chicaga je poslala svoj mesečni dar \$50 za otroke bosanskih beguncev brez staršev in \$50 za vse naše misijonarje in pionirke.

Gdč. Julia Tomšič iz Bronxu v New Yorku je poslala \$97 k že preje darovanim \$200.

(Bo še)

Rev. Charles Wolbang CM
St. Joseph's Seminary
65 Mapleton Rd. P.O. Box 807
Plainsboro, NJ 08536-0807
Telefon: 609-520-8839
Fax: 609-452-2851

Ključne značilnosti...

(nadaljevanje s str. 19)

cev, zlasti kulturnih delavcev in katoliške duhovščine, za načrt kulturnega zблиževanja obeh narodov, ki naj bi privedel do postopnega stapljanja Slovencev z italijanstvom in fašizmom. Zato so bili ti od vseh slojev prebivalstva v začetku tudi najbolj izpostavljeni skušnjavam po sodelovanju.

Do tega pa je tudi prišlo, o čemer priča nekaj dogodkov na kulturnem področju (npr. skupni slovenski-italijanski

kulturni večer 23. 6. 1941 in razstava v Jakopičevem paviljonu); to pa ni dobilo širšega in trajnejšega razmaha. Večina slovenskih izobražencev sodelovanja namreč ni sprejela z navdušenjem, temveč je ravnala podobno kot večina političnih strankarskih voditeljev: sodelovanje je pojmovala kot manjše zlo v primerjavi z razmerami na nemškem zasedbenem območju. Sicer je bilo tudi nekaj posameznih primerov naivnega pričakovanja, da bo italijanski okupator prispeval kaj več h kulturnemu dvigu okupiranega prebivalstva, vendar pa drži, da med Slovenci, ne glede na politično in nazorsko prepričanje oziroma stanovsko pripadnost, ni bilo takih skupin, ki bi italijansko okupacijo razumele kot trajno stanje in jo zato tudi zavestno podpirale.

Protiitalijansko razpoloženje tudi podeželskega življa in nacistična socialna demagogija sta v prvih tednih okupacije na Dolenjskem (Novo mesto, Mirnska dolina, Šentjernej, Trebnje) privedla do množičnih demonstracij z zahtevo po nemški okupaciji, ki so se v Trebnjem končale s sedmimi smrtnimi žrtvami.

Med veliko večino prebivalstva Ljubljanske pokrajine je bilo enodušno odklonilno stališče do italijanskega okupatorja, razlike pa so se pojavile ob vprašanju, na kakšen način naj se to stališče izrazi. Izoblikovala sta se dva temeljna pogleda. Prvega je posebej Osvobodilna fronta, ki je bila za takojšen odpor proti okupatorju, drugega pa večinoma zastopniki predvojnih meščanskih strank, ki so bili za postopne priprave in čakanje na ugoden trenutek ob koncu vojne.

NOVI GROBOVI

(nadaljevanje s str. 13)

vdovec po Molly, roj. Jalovec, oče Williama in Donne Taylor, 5-krat stari oče, 1-krat prastari oče, brat Daniela in že pok. Victorja in Edwarda. Pogreb je bil 20. novembra s sv. mašo v cerkvi sv. Marije Magdalene in pokopom na Vernih duš pokopališču.

MALI OGLASI

Apartment For Rent

Waterloo area, 4 rooms, with appliances, \$155 per month rent. Ideal for retired lady. Call 729-5255. (43-46)

Z A S L U Ž I T E S I
M I L I J O N E.
I Z K U Š N J E N I S O
N U J N E.

All it takes to win Super Lotto is luck! And with at least four million at stake every Wednesday and Saturday, isn't it worth a buck to try your luck?

FEEL LUCKY TODAY?

The Ohio Lottery Commission is an equal opportunity employer and service provider.

Visit Our Slovene American
Auto Repair Shop!
**NOTTINGHAM AUTO
BODY & FRAME**
Frame Straightening
Collision Repair
Painting
19425 St. Clair Avenue
Tel. 481-1337
Michael Bukovec, Owner

Shore Carpet

854 E. 185 STREET • Phone 531-0484

Mon., Tues., Thurs. 9-8 Wed., Fri., Sat. 9-5

**Upon
Approval No Payments or
Interest Until 1996**

- With this coupon only.
50% off per square yard on Cabincraft Showcase or Mohawk
Color Center carpets.
Present coupon at time of free measure.